

Jludusvõistluse

lõppnumber

Nr. 6/7

60 senti

LÕ

SISUST:

JLUDUSVÕISTLUSE

LÖPP.

Preemiad.

Moodne Eeva.

Knut Hamsun: Daam
Tivolist.

Jury.

Kõnelus pri. M. Kelgoga

JLUDUSKUNINGANNA

KANDIDAATE.

SISUST:

JLU VANASTI JA

NÜÜD.

Tänapäeva tütarlaps.

Suvituspilte.

Kalifornia rannalt.

Tants aegade vältel.

Romaan.

Novell.

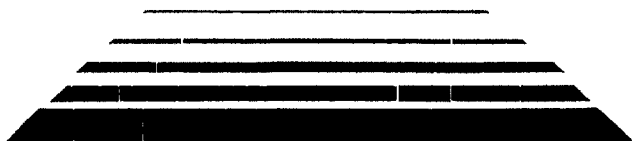
Humoresk.

ATELIER BATO

MODES

PIKK 36, TELEF. 18-37
TALLINN

Esimene Eesti Kinnitus A.-S.

EESTI LLOYD

Asutatud 1919 a.

Tallinnas, Pikk tänav 11.

Telef. 206-24, 430-08.

**Elu-,
Tule-,
Õnnetusjuhuste-,
Murdvarguste-,
Klaasi- ja
Veokinnitused.**

Seltsi poolt seni välja makstud kahjude kogusumma
ulatub

**üle saja kaheksakümne
miljoni sendi,**

mis on parimaks tõenduseks kinnitamise määratust kasust,

s e e p ä r a s t

kinnitage oma elu ja varandus kuni veel on aeg!!!

LÄÄNE-EESTI ÜHISPANK

Märjamaa alev, Tallinn-Pärnu maantee, oma maja
Telefon nr. 32

Avatud iga päev; ka pühapäevadel

Kõige suurem maapank Lääne- ja Põhja-Eestis

Äriseis Krooni 800.000.—
Asutatud 1911. aastal

V Õ T A B

raha hoiale kulla alusel, makstes ajakohast protsenti;
raha väljamaksmine sünnib igal ajal, igas suuruses, ilma
etteteatamiseta.

A N N A B

välja **laene** lühikese- ja pikaajalisi, liikumata varanduse
ja pantide kindlustusel ning käemeeste vastutusel; diskon-
teerib vekslid

V Õ T A B

oma peale vähese tasu eest **rahasaatmisi** sise- ja
väljamaal

V Õ T A B

oma peale **rahasisseõudmisi** vekslite järgi

A N N A B

välja **garantiisid**

O S T A B

kulda ja välisvaluutat

9. augustil

Iluduskuninganna valimispidustused.

Preemiaid üks ja veerand miljonit.

**„Eesti Lloid“ kindlustab Eesti
ilusaima naise elu 5.000 kr. eest.**

Eesti iluduskuninganna valitakse 9. augustil. Selleks puhuks ilmuvad jury ette isiklikult kõik iludused, keda jury selleks välja valinud ja kellele saadetakse kutsed. Valimispäeval korraldatakse pidulik kontsertaktus.

Valimispidustuste edasilükkamine varem antud päevast oli tingitud mitmesuguseist tehnilisist põhjuseist. Nüüdne päev aga on lõplik. Kuu aja pärast on iluduskuninganna kroonimine. Sel puhul korraldatakse ball.

Käesolevas kaksiknumbris on avaldatud 40 ilusamat ja tüüpilisemat võistlusest osavõtjat. Üldiselt võistlejate-iluduste hulk on mitukorda suurem. Olgu muide mainitud, et tänavusel võistlusel on kandideerinud tõelisti ilusaid naisi, ainult kellede trükis ilmutamine pole kohati õnnestunud. Suhtumine meie iludusvõistlusse on olnud tõsine ja heatahtlik.

Selle numbriga lõpeb ka iludusvõistlus. Järgmises „Ilos“ avaldame juba tulemused.

Lõpetanud iluduste piltide vastuvõtu, teatame veel

neile ilusaile daamidele,

kes pole mõnesuguseil põhjuseil võtnud osa eelvõistlusest, aga omavad eeldusi kandideerida Eesti ilusaima naise aujärjele, et nad võivad ilmuda isiklikult ingognito jury ette. Teatada endist aga palutakse juryle päev varem — isiklikult — „Ilo“ toimetusele — V. Karja 1—10 ehk kirjalikult postk. 135. Tallinn. Jury koosolek on 8. augustil.

Lähemaid andmeid — peatselt ilmuvail müürilehtedel ja teadaandeis.

**Preemiaid iludusile on kokku juba ühe ja
veerand miljoni sendi väärtuses.**

Eriti suure ja meeldiva preemia iluduskuningannale on määranud Eesti suurim ja soliidseim kindlustusselts „Eesti Lloid.“ Nimelt kindlustab „Eesti Lloid“ iluduskuninganna elu 5000 krooni eest terve aasta peale.

JURY —

härrad, kes valivad Eesti ilusaima naise.

Greenberg, J. — kunstnik.

Mag. Grünberg, A. — kehakultuuri eriteadlane.

Dr. Krull, V. P. — arst.

Luts, Th. — filmirežissöör.

Lüdig, A. — „Estonia“ teatri opereti-juht.

Nyman, R. — kunstnik.

Parikas, P. — Estonia-Filmi juht.

Sannamees, F. — kujur.

Vender, E. — Eesti Haridusliidu sekretär.

Ajalehtede esindajad.

Jury'sse on palutud tuntud naistearst ja eriteadlane dr. V. Krull. Dr. Kirshenberg, keda varem mainitud, loobus vormilistel põhjustel.

Preemiaid iluduskuningannale.

Rahaline preemia ajakirja „Jlo“ poolt — 50.000 senti.

Välismaa reis Euroopa riikidesse — ajakirja „Jlo“ poolt.

Elukindlustus aasta peale 500.000 s. summas „Eesti Lloidilt.“ Raha makstakse ka vähemal õnnetusjuhustel vastavalt vigastuse protsendile.

Iludusvõistluse suurfilmi

„Ilu poeem“

valmistamine algab valimispidustuste ajal. Linale valmib loodetavasti septembrikuu keskel. Film tuleb üle 2000 meetri pikk. Sisult lõbusasuline ja meeleolurikas salongfilm.

Võistlusest on mitmesugusel põhjusel loobunud „Tundmatu“ ja „Sole mio.“

Elusuurune õlimaali iluduskuningannast — A. Jurichi kunstiateljeelt.

Büst iluduskuningannast — kujur E. Sannamehelt.

Film iludusist — Th. Lutsu ülevõttel. Suurfilmis peaosas iluduskuningannal.

Raamatupidamise õpetus 20 iluduselä — cand. H. Margensilt.

Päevapildistusi J. ja P. Parikaselt: iluduskuningannale tosin buduaarpilte ja kahele kandidaadile tosin kabinetpilte.

Iuravi, parfüümi ja muid kosmeetilisi vahendeid — keemia-laboratoorium „Vikolt.“

Juukstekorrastus aasta läbi — „H. Granbergi“ firmalt.

Riided korrastab ja puhastab terve aasta kestes keem. puhast. tööstus „Ideal.“

Hooaja kübaraid aasta läbi — R. Viidermanni moearlilt.

Mööblitööstus „Veenuselt“ — mööbliartikkel.

Hõbedase lauagarnituuri kingib kullasepp P. Eichelmann.

F. Malahovi konservitööstuselt — aasta läbi maitsvaid saadusi.

Lilli ja roose — H. Tischler & H. Nicot lilleärlilt.

Iludusile-filmitähtedele filmis esinemiseks ballitualetid J. Saareateljeelt.

Kuid see pole veel kõik. Enne valimist on lubanud veel mitmed firmad määrata iluduskuningannale ja kandidaatidele väärtuslikke autasusid.

ELU, KUNSTI JA KULTUURI
AJAKIRI

Lo

ILMUB KORD KUUS
TALLINNAS

Toimetuse ja talituse: Väike Karja 1
Telefon 22-63 Postkast 135

Tellimishind: 12 kuud 4.50 krooni.
6 kuud 2.40 kr., 3 kuud 1.20 kr.

TOIMETAJA JOHANNES JÄRV.

Kõneteldav kella 9-10 ja 3-4.

Juuni-Juuli 1930

Nr. 6/7

II. aastakäik

Veetlev rand.

Moodne Eeva.

Kahekümmes sajand tõi täielise muutuse naise ühiskondlisse tegevusse, seades üles ka täiesti uued nõuded naise keha ilu, elegantseuse, moe ja kunsti alal. Töö, sport ja treening, õhk, päike ja vesi, tehnika ja igasugu muu edenemine loovad hingeliselt ja kehaliselt sootuks uue naistüübi, millisele pole varem olnud eeskujtu. Moodsal Eeval ei ole midagi ühist mehestunud naisega, n. n. sinisukaga, samuti ei sarnane ta koketsele rokokodaamikesele või meeletisele naistüübile 19. sajandil. Tema on tema; oma aja profotüüp. Tundub, nagu oleks ta äkki vallandunud pulst naislikest vormest. Pausad ja kõrge rind on esemed, milliseid ei tohi tunnustada elegantne moodne Eeva. Sellepärast ta teeb kõik, et kaotada neid omaaja nii naislikele ilutunnuseid, ja katsub seda esialgu igasugu võimalikkude tualetisalduste abil. Peagi aga seltsivad selle juure sport, rütmilised ja gümnaastilised harjutused, massaaž ja tagasihoidlikkus söögis ning joogis, et saavutada igatsetud saledat keha. Sarnane poisilik tüüp leidis juba ammugi suure pooldaja Paul Verlaine'is. Verlaine'i vaimustus küünib isegi hermafrodiitlike vormide jumaldamiseni. Temale järgnev meespõlv igatseb seepärast ainult sarnast poisilikkude vormidega naist, ja naine tuleb vastu sellele soovile. „Ta stiliseerib“, nagu väljendub Moreek omas teoses iluideaalide kohta, „oma välimuse poisiliku sirgjoonelisuseni. Moodne naine on ohverdanud kõik, mille järgi igatses ta läinud sajangu elegantne öde. Kõrge rinna, laia puusaajone, pikad juuksed — ja pika riietuse. Kõik need esemed kuuluvad nüüd ajalukku. Poisipea ja liihike seelik on valitsenud aastaid, sest nad annavad naisele esijoones noorusliku välimuse ja

teiseks nad on praktilised, sobivad, hügieenilised, koketssed ja elegantssed ühtlasi. Sellepärast on leida veel tänapäev palju moodsa naistüübi vastaseid, eriti meeste hulgas. Ja mitte vaid suured moralistid ei ole need, kes igas liihikeses seelikus, igas saledas siidsukastatud jalas, igas ebelevalt lokitud poisipeas leiavad midagi eemaletõukavat. Ei, on ka selliseid arenenud maitsega mehi ja seltskonnatõvisid. Prantsusmaal ilmus 1927. a. Pierre Lièvre'i sulest vaimustav väike raamat pealkirjaga „Reproches à une Dame qui a coupé ses cheveux“). Valuga mõtleb autor aegadele, mil ilus naine magadistaos vallandas oma juuksepalnikud, kuna vallandunud juuks tal siis mööda kukalt, õlgu ja käsiyarsi alla lainetas. Lièvre kahetseb, et mehe jaoks ei ole enam olemas üllatusi ja väljendab oma meeletuheidet alljärgnevais sõnades: „Mina, kes ma õnneks nägin sellest revolutsioonist säilitatuna ilusaimat, armastatuimat juust, kahetsen äärefult meest, abikaasat või armatsejat, kes peab loobuma võrratust vaatepildist, kuidas nende armastatud naine intümseil tundidel vallandab oma juukse, vallandab vaid temale! Kahetsen mehi, kes ei tea enam, mis tähendab, näha padjal lebamas üht ilusat, armast peakest vallandunud juukse külluses — mehi, kes ei aima, kui veetlev võib olla naine, kes peidab oma näo tiheda juukseloori taha ja naeratab sealt sulle kelmikalt. Nende intümsemad tunnud on kaotanud ilusaima võlu. Nad ei virgu enam armastetu kõrval, kel on vallandunud, veetlevalt sassis juuks, vaid nende kõrval lebab kammim-

*) „Etteheiteid ühele daamile, kes lõi-kas oma juuksed.“

mata peaga seltsimees. Meie kõik olema korra maganud sõbraga ühes toas ja teame, et poiss, kes hommikul virgub, ei ole just ilusaim. . . Milleks peaks kadestama tänapäeva meest, kes saadab koju raseeritud kuklaga daami? On kindlasti teada, et see end magadistona intiimsuses munta ei saa. On teada kindlasti, et ta jääb sarnaseks, milline ta on! . . . Ja kui see oleks veel kõik, millest naised on loobunud, et kõita armsamat, lepiksimine vast sellega. Kuid kõigile on teada, et tänapäeva riietus paljastab ilmale peale naise kukla ja juukse veel palju muud. Küsi-varred õlgadeni, jalad põlvini, rind, julgelt dekolteeritud selg, kõik on avatud kõigi pilkudele, ja naised kannatavad välja need pilgud peaaegu häbematu rahuga. Kõik nende võlu on avalik: ei ole enam saladusi."

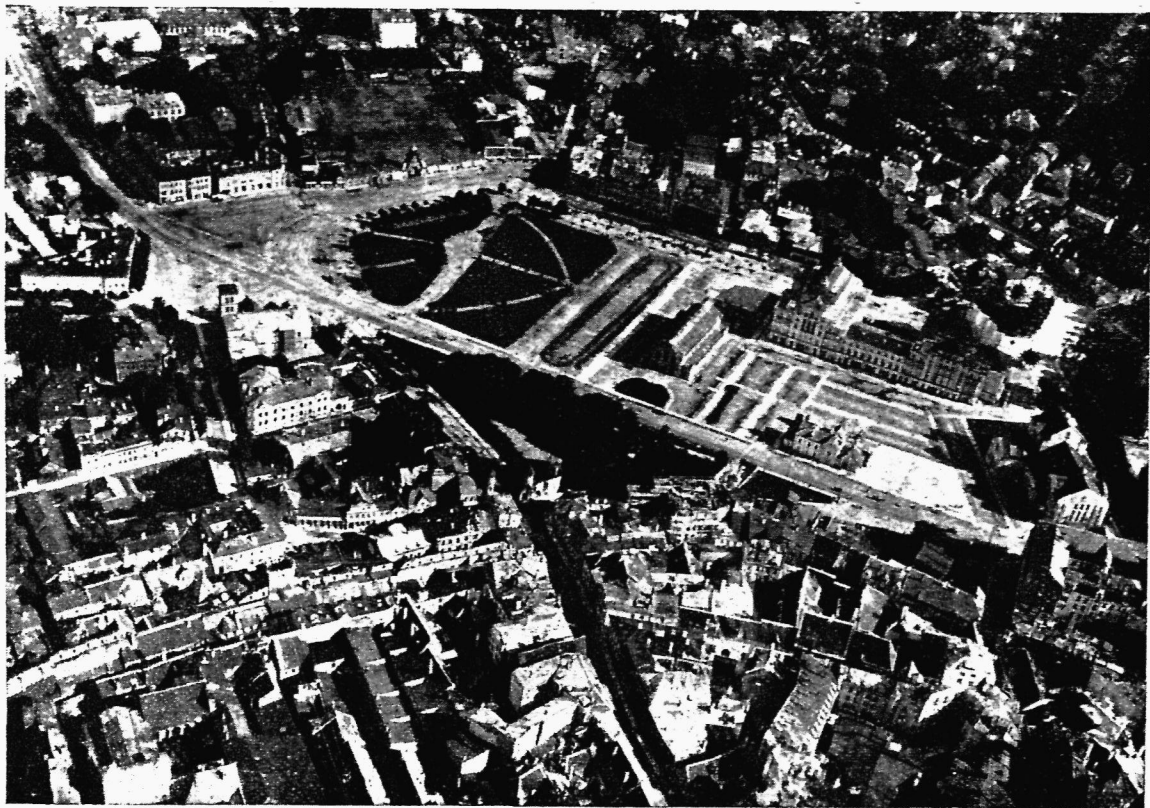
Õnneks ei ole sarnane pika juukse pooldaja kõikide moodsate meeste tüüp. Teame kõik väga hästi, et just poisilikul naiskehal ja tugevasti rõhutatud sportlisel moel ei puudu oma erofiiline võlu, et just treeneeritud naiskehasest hoovab tervis, pikantsus ja tõulisus ja ühtlasi kütkestav, meelärriüv ilu, mis on võib-olla suurem läinud sajandi hellitatud luksusolendite ilust. Kõik meie aja romaanid ja novellid kubisevad sportliku naise unest sädelevast võlust. Need on just need saledate jälgadega, kitsaste punsadega ja väga lühikeste seelikutega tüdrukud, kes läbistavad ilma ja toovad erutust ja segadust meeste südameisse.

Need on need elegantsed naised ja tüdrukud, kes on kõigis, või vähemalt ühel spordialal, kodus. Nad mängivad, lühikesis sokkes või paljastatud säärttega, silmatorkavalt hästi tennist, on golfiväljal sama osavad kui nende meessoost vastamängijad. Nad ratsutavad meessadulas, ujuvad, võimleavad, purjetavad jahiga, lendavad. Nad istuvad julgelt kui ülemeelikud poisid mooforrattal või oma kütkestava kabrioleti või saleda, tõulise sportauto tüüri. Nad võtavad osa võiduajamisist ja võistlusist. Nad tantsivad graat-

siaga ja ennekuulmatu tehnikaga nusimaid tangosid, foxtrotte, bluesi, paso-doblit, inglisi valssi, saavutades oma elegantsuse ja hoolitsetud ning treeneeritud kehailu tõttu esimesi auhindu igasugu võistlusil.

Nad reisivad üksi läbi ilma istudes autotüüri, juhtides elegantset ja äärmiselt mugavat luksusahti, suuril ookeaniaurikuil või mugavais luksusronges. Kõikjal nad on kodus, olgu Pariisis, Berliinis, Viinis, Londonis, Budapestis, Madridis, Roomas, Kairos või New-Yorgis. Moodsais supelpaigus mere rannal või mäestikus, kõikjal mängivad nad peaosas mitte ainult isikliku elegantsuse, vaid rohkem oma mitmekesisuse tõttu kõigil aladel. Tänapäeva naine võtab kõike tõsiselt: sporti, tööd — ja isegi lõbustust — alates hommikusest vannist ja võimlemisharjutust saleda joone ja elastiikkuse saavutamiseks, ning lõpetades õhtuse riietumisega ja lahtiriietumisega. Ja alati ta on kütkestav, olgu sportlikus või õhturiietuses. Rohkem kui kunagi varem moodne naine oskab rõhutada oma treeneeritud, tõulist keha. Rohkem kui kunagi varem on tänapäeva mood raffineeritud ja tujukas, nii praktilisena kui ta ka näib. Ideaalsemad naiseliku elegantsuse esindajad on tänapäeva suured filmi- ja revüütähed. Nende elustiili kuulub ennekuulmatu luksus riietuses. Sellepärast püüab tänapäeva mood vahelduvate abinõudega riidevalikul saavutada igatsetud luksust. Suursuguse daami ja rahvatütre elegantsuse vahel on tänapäeval erinevus vaid riideväärtuses. Et võimaldada ka vaesemaile elegantset riietust, tuuakse müügile odavaid asendeid, mis nõjuvad sageli ehtseina. Kõike jälgendatakse: kasukuuhku, siidi, nahka, sammetit, ehteid ja helmeid. . .

Selle elegantsuse juure nõutakse kindlasti kosmeetiliselt ravitud nägu. Puudri-tops ja huultepulk, miik, kulmupulk ning ripsmete tuš on endastmõistetavad esemed elegantse daami tualetilaual. . . On vaja suurt oskust, mis nõuab pealegi palju püsivust, et munta moodsa ihmadaami nägu veel sädelevamaks, pikantsemaks ja võlu-

Tallinna süda pilvist.

JURY.

P. Parikas, Th. Luts, R. Nyman, J. Greenberg, A. Grünberg, E. Wender, A. Lüdige, dr. V. Krull, F. Sannamees.

vamaks. Ja mitte vaid elegantne seltskonnadaam ei istu tualettlaua ees, millel seisavad kristallpudelikesed suurepärase lõhnaõlidega, näovetega, portsellaantopsid nahakreemiga, lõhetoosid puudriga igasugu nüanssides. Ka tänapäeva poisilik sporttüdruk, kelle pinge keha ja ilusa poisinäo on päike, õhk ja vesi pruuniks teinud, ei löö käega kosmeetikale. Väikene kaubamajast, noor büroopreili, suurlinna kodaniku tütar, elegantne noor kui ka küpsem daam, kõigil, kõigil on soov olla ilus ja ravitud. Näomassaaž, elektrimassaaž, söehappe- ja parafiinivannid ei sunnida seda üksi. Masinlikult haarab ebelev naine puudritopsi järgi. Ja on olemas nii toredaid varjundeid igale tüübile igasugu valgustuse jaoks, alates õrnest lillast ja rohelisest ning lõpetades tumedaima ookeri- ja oranžvärviga! Tahetakse ju säilitada võimalikult kaua suvist päiksepruuni nahavärvi ja sellepärast tarvita- takse, kui pole igapäev võimalust päiksel lebada, pruuni puudrit. Nüüdsel ajal ol- lakse uhke, kui suudetakse tõestada pruuni keha kaudu, et oled moodne, sporti ju-

maldav naine. Õhtune kleidi väljalõige peab tantsuõhtuil paljastama sportlikult pruuniks põlenud keha ja nägu, peab tões- tama, et tuntakse kosmeetika saladuste peeneimat kunsti. Kuid ka minkimisviis ja -maitse on muutunud tänapäev. Ükski daam ei värvi ega puuderda end nüüd enam valgeks kui fiisikushaige haiglaselt punaste põsenukkidega. Sama harva kui moodne naine tarvitab päevavarju, sama vähe tahab ta näida verevaesena ja õrnana. Vaevalt leidub nüüd veel kahvatuid naisi, kuna see oli omegi alles 25 aasta eest sun- duslik igale noorele daamile. Sport on teinud naise terveks ja vabaks. Samuti tants, mis on annud eelsele hellitatud ja nõõritud ballililudusele loomuliku paendu- yuse ja sihkuse... Kõik katsed panna naist uuesti kalaluupantserisse, pikka lo- hisevasse seelikusse, sundida teda elama sarnast eluviisi, mis on kahjulik ilule ja tervisele, purunevad ja taanduvad, sest moodsate naisele on tugevaimaks liitlaseks moodne mees.

Gertrude Aretz: „Elegantne naine.“

Daam Tivolist.

Knut Hamsun.

See oli suvel Kristianias „Pariisi laulukoori“ kontserdi aegu Tivolis.

Olin jalutanud paraja tükikese maad parki mööda, kui pöörasin tagasi sammud ja astusin Tivoli poole.

Hiiglasuur rahvahulk oli kogunud aia taha ja kuulatas seisatades laulu. Liitusin minagi nendega.

Kohtasin siin üht sõpra ja hakkasin temaga poolsosinal vestlema, kuna samal ajal, seal aia taga, algas laul, ja tuulepubanguis kandusid meieni nõrgad helid. Äkki tundsin mingit rahutust, mind haaras närvilik ebameeldiv eru-

tus, nii et ma enese tahtmata, astudes mõned sammud kõrvale, andsin oma sõbrale hoopis jubuslikke vastuseid, — kõike, mis aga tuli pähe.

Peate selle veetsin mõningad päris rahulikud minutid, kuid siis kordus jällegi sama kummaline ebameeldiv tun- nelm, ja nimelt sel hetkel kostus mu sõbra hääli:

— Kes on see daam, kes vaatab nii sinu otsa?

Pöörasin kähku ümber. Keegi daam seisis mu seljataga, mu pilk kohtas silmapaari, sarnaseid hämmastavalt ime-

lisi, nagu uduseid siniseid silmi, mis vaatavad tungivalt, laugusid pilgutamata.

— Põrmugi ei tea, kes ta on, — vastasin ma ja pöörsin ära. Olin pööraselt erutatud. Need silmad vaatasid mind ainiti. Tundsin, kuidas nad põletasid oma pilguga mu kukalt. Neil oli mingi metalline ilme ja tundus, nagu puuriksid mind tagant kaks külma nõela.

Oma pöörase närvilikkuse juures ma ei suutnud taluda sellist pilku. Pöörsin veel kord ümber ja veendudes lõplikult, et ma ei tunne seda daami, lahkusin omalt kohalt aia taga ja läksin oma teed.

Mõne päeva pärast istusin pingil, just ülikooli kella vastus, ühe tuttava noore leitnandiga. Meie istusime ja vaatlesime rahvast, kes sõelutis meie ees edasi-tagasi. Ja äkki keset seda rahvaparve näen ma kaht silma — kaht külma, udust silma. Nad on jällegi liikumatult kiindunud minusse ja ma tunnen temas otsekohe ära daami Tivolist. Möödudes, ta ei pöörunud silmi minult, ja leitnant küsis uudishimulikult, kas ma tean, kes ta on.

— Pole vähematki aimu, — vastasin ma.

— Ja, kuid ühte meist peab ta ometi tundma, — ütles ta ja tõusis üles. — Võib-olla, et just mind?

Daam sel ajal istus meile kõige lähemal asuvale pingile. Lähenesime talle, kuid ma haarasin leitnandi käisest kinni ja püüdsin tõmmata teda eemale.

— Palun, ära tee rumalusi, — ütles ta, — see on ju päevaselge, et peame tervitama teda.

— Noh, kui nii on ... — vastasin ma ja läksin temaga tagasi.

Ta kummardus ja nimetas oma nime. Kas ta ei tohiks istuda tema kõrvale? Ja ta asetus ilma mingisuguse tseremooniata rahulikult tema kõrvale. Tema kõneles, kuid daam vastas hajameelselt, kuigi sõbralikult. Mõne minuti pärast

ta juba hoidis daami päevavarju ja mängis sellega. Mina seisin kogu aja ja vaatasin neid. Olin veidi kohmetu, ja ei teadnud tõesti, mis endaga peale hakata.

Meist möödus poisijõmpsikas lillekorviga. Leitnant, kes selliseil korril püsis alati oma seisusele kohasel kõrgusel, kutsus ta otsekohe lähemale ja ostis mõned roosid. Kas lubatakse talle kinnitada neid daami jakikese külge? Järgnes poolkeeld, kuid hiljem daam siiski avaldas nõusolekut. Leitnant oli ilus noor inimene, ja mulle ei tundunud põrmugi imelikuna, et daam lubas talle sarnast familiaarset ümberkäimist endaga.

— Kuid see roos ei kõlba ju kuhu-gile! Ta oleks nagu rikutud, — hüüdis daam, tõmmates kähku ühe roosidest nõopaugust välja.

Ta vaatles silmapilgu teravalt roosi, viskas selle siis kaugele teele ja kõneles peaaegu sosinal:

— Ta tuletab mulle meele lapse laipa ...

Ma ei pöörunud neile sõnadele erilist tähelepanu, kuid mind hämmastas sealjuures ta kummaline erutus.

Leitnant pani ette teha väikese jalutuskäigu lossi pargis.

Teel daam miski kaaluva põhjuseta hakkas jutustama väikesest lapsest, keda ta oli näinud, kuid kes nüüd olevat juba maetud. Minut hiljem ta hakkas jutustama vaimuhaigete haiglast (laustadis, ja kõneles sellest, kui kole võib olla seal istuda luku taga inimesel, kes ei ole hullumeelne.

— Ja, kuid seda ei juhtu enam meie päevil, — tähendas leitnant.

— Ometi juhtus see ühe lapse emaga! — vastas daam.

Leitnant pubkes naerma.

— Vaata, kus pagana lugu! — sõnas ta.

Daami hää! kõlas sümpaatselt ja ta väljendus kui haritud naine. Mõtlesin, et ta on veidi eksalteeritud olend, võib-olla isegi veidi hüsteeriline, mida tões-

taski ta silmade palavikuline läige. Kuid ma oletasin siiski, et ta on täiesti terve. Mul oli raske jälgida kiireid ülemine- kuid ta kõnes ühelt ainelt teisele, see viis mu nagu sootuks roopast välja. Ta hakkas mind tüütama, sellepärast ma peatusin ja hakkasin jätma jumalaga. Võtsin maha kübara ja kummardusin talle aupaklikult. Ei tea miks, kuid ma kummardusin ta ees austavalt. Minu lahkudes, märkasin, kuidas nad mõle- mad sammusid sügavasse parki, kuid ma ei näinud, kuhu nad siis läksid, sest ma ei pööranud ümber.

Möödus nädal. Jalutades kuidagi mööda Karl-Johanni tänavat, kohtasin daami Tivolist. Enne kui lähenesime üksteisele, tasandasime mõlemad sammu ja, enne kui suutsin endale aru anda sellest, mis teen, kõndisin juba ta kõr- val.

Lobisesime igasugu asjust ja sammu- sime aeglaselt mööda kõnniteed tänavat pidi alla. Ta nimetas mulle oma pere- konnanime — mulle väga tuntud nime — ja küsis, kes ma olen. Ma ei jõudnud veel vastata, kui ta puudutas mu kätt ja ütles:

— Ei, pole tarvis, ärge öelge, ma tean, kes teie olete.

— Vaata? — vastasin ma, — ah, kuid mu sõber leitnant on selliseil juhtudel alati valmis teenima. Tohin ma küsida, kuidas ta mind nimetas?

Kuid ta mõtted olid juba teisel. Ta näitas käega Tivoli poole, öeldes:

— Vaadake ometi!

Mingi võimleja sõitis seal jalgrattal mööda spiraalset kõrgele ülesse tõmma- tud traati, keset põlevate tõrvikute merd.

— Tahate, et läheme sinna? — küsi- sin ma.

— Otsime seal pingikese! — vastas daam.

Ta viis mind. Läksime üle Dramsveigi tänava ja sammusime parki, kus ta va-

lis pimedaima nurga, millist iganes võis leida. Sinna istusime.

Püüdsin otsekohe alustada juttu, kuid see ei õnnestunud. Ta katkestas mind paluva käeliigutusega. Kas ma ei oleks nii lahke ja ei istuks hetke päris vaik- selt ja sõna lausumata?

— Meeleldi! — vastasin ma ja vai- kisin.

Vaikisin tubli pool tundi. Daam ist- tus liikumatuna; vaatamata pimedusele, nägin ta silmavalgeid ja märkasin, et ta vaatles mind kogu aja külje pealt. Lõppeks mul hakkas lihtsalt õudne sel- lest läbitungivast haiglasest pilgust, ma tahtsin üles tõusta, kuid valitsesin enda üle ja võtsin ainult uuri välja.

— Juba kümme! — sõnasin ma.

Vastust ei tulnud. Ta silmad vaata- sid ikka veel tungivalt mulle otsa. Äkki ta sõnas, samuti liikumatuna.

— Kas teil oleks julgust välja kae- vata lapse laipa?

Tema küsimus mõjus mulle veelgi masepdavalt. Mulle tundus veelgi selge- malt, et mul on tegemist vaimuhaigega, kuid samal ajal mind haaras uudishi- mu, ja ma ei tahtnud lahkuda temast. Sellepärast ma vastasin, jälgides teda hoolega sealjuures:

— Lapse laipa? Miks mitte, võin teid aidata siinjuures väga hästi.

— Vaadake, laps maeti elusana! — sõnas ta, — ja ma pean teda nägema.

— No, muidugi, — vastasin ma, — kaevame välja teie lapse.

Jälgisin teda ikka teravalt, kuid ta hakkas mulle otsekohe vastu vaidlema.

— Miks ütlete, et see on minu laps?

— küsis ta. — Ma ei ole ju õelnud seda. Ma ütlesin vaid, et tunnen lapse ema. Noh, kuid nüüd jutustan teile kõik, kuidas kord ja kohus.

Ja sama naine, kes ei suutnud mõnda minutit järgimööda vesta järjekindlat ja mõistlikku juttu, hakkas jutustama pikeimat lugu sellest lapsest, koledat laam, mis mõjus minule sügavalt. Ta jutustises polnud ühtki puudust ega ühtki viga ta kõnes — ja igal juhul

„Ramia”, Võrust.

„Daisy”, Tallinnast.

„Kanarpik”, Valgast.

„Kaste pärl”, Tallinnast.

mulle ei näinud enam, et ta mõistus oli segane.

Noor daam — ta ei tahtnud kuidagi tunnustada, et just tema oli see noor daam — tutvus mingi isandaga, kellesse armus väga ruttu, ja kellega lõppeks kihlas end. Nad veetsid palju aega koos, kohtasid avalikult tänaval, kuid ka salaja, hubaseis nurgakesis. Nad käisid üksteise juures kodus — ta tuli noore daami juure tuppa, daam tema juure ja lõppeks, nad sageli istusid pimeduses samal pingil, kus istusime praegu meie. Pole raske arvata, milleni see kõik viis, ja ühel ilusal päeval noore tütarlapse perekonnas märgati, millises seisukorras ta on. Siis kutsuti perekonnaarst — daam nimetas ühe meie tuntuima arsti nime — ja tema nõuande peale saadeti noor tüdruk ühte provintsilinna ämmaemanda juure.

Möödus nõuetav aeg, sündis laps. Imelikul kombel sõitis selleks ajaks provintsi linna ka nende perekonnaarst Kristianiast. Noor ema oli veel väga haige, kui talle teatati, et laps on surnud. — Surnult sündinud? — Ei, ta elas mõned päevad.

Kuid asi seisab selles, et laps ei olnud sugugi surnud.

Kogu aeg ei tahetud emale näidata last, lõppeks, matusepäeval näidati teda juba kirstus.

— Ja ta pole surnud — ütlen teile; ta elas, tal olid punased põsed, ja ta liigutas mitu korda pahema käe sõrmekestega.

Vaatamata ema suurele kurbusele, võeti laps ja maeti maha. Seda kõike toimetasid perekonnaarst ja ämmaemand.

Mõne aja möödudes paranes ema ja sõitis ära — kuigi veel nõrk ja haige — enda juure koju. Siin ta jutustas avameelselt mõningaile sõbrannadele, mis tomaga seal provintsilinnakeses oli juhtunud, ja et ta ei teinudki muud, kui mõtles oma lapsele, siis ei varjanud ta nende eest ka oma kahtlustusi, et laps

maeti elavana. Ja tüdruk ei lakanud nukrustamast ja kannatamast; kodused kohtlesid teda kõrgilt, isegi ta peigmees haihtus, — teda polnud kuskil näha.

Kord peatus ta vanemate maja ees sõiduk. Ta pidi sõitma jalutuskäigule. Ta istus sisse, sõiduk hakkas liikuma, ja kutsar viis ta — Gaustadi. Ja jällegi ilmub perekonnaarst. Seepeale ta paigutati hullumajja. Oli ta tõesti hullumeelne või kartsid ta omaksed, et ta kõneleb liig häält oma lapsest?

Möödus jällegi mõni aeg. Gaustadis sunniti teda mängima klaverit hullumeelsele. Seal ei leitud tema juures midagi ebanormaalselt, olgu vaid kõrgeimas astmes nõrka iseloomu ja tahtejõu puudust. Hä-ha-ha! — Teda paluti pingutada ennast, tarvitades selleks kogu tahtejõudu, et saada tugevamaks ja kõvemaks. Kas ei olnud see koomiline, et teda sel kombel nagu sunniti salgama roima, mis oli sündinud tema lapsega?

Lõppeks ta lasti välja. Ja ta ei lakanud nukrustamast ega kannatamast, sest ta ei olnud seni leidnud inimest, keda oleks suutnud paluda end aidata — kui vaid teie ei oleks nõus seda tegema...

Daami jutustis näis mulle tugevalt romantilisena, ometi ma olin täiesti veendunud, et ta usub seda, mis kõneleb. Kogu sündmus oli liig hästi ja liig soojalt jutustatud — nii ei valetata. Ja ma hakkasin mõtlema, et kogu selles loos oli kübeke tõtt, näiteks, see, et tal oli tõesti olnud laps. Ta, võib-olla, oli haiguse ajal liig nõrk, et anda endale aru, et laps suri tõesti, ja keset palavikulist sonimist tekkis fantastiline oletus, et see tapeti. Sellepärast ma küsisin:

— Kas laps on maetud siia?

— Ei, ta maeti sinna, kus lebasin haigena.

— Aa, tähendab, see oli ikkagi teie laps?

Selle peale ta ei vastanud midagi, ta vaatas vaid poolviltu mulle otsa ja ta pilgus avaldus hirm ja usaldamatus.

— Mõistagi, et aitan teid jõudumööda, — ütlesin täiesti rahulikult. — Millal tahate sõita?

— Homme! — vastas ta suure elavusega, — kõige meelsamini homme.

— Hüva, söidame homme!

Ja meie rääkisime kokku, et kohtame järgmisel päeval jaamas kell seitse õhtul — selle aja paiku lahkus rong, millega pidime sõitma.

Ootasin määratud ajal jaama juures, otsustades kindlasti täita oma lubadust. Lõi seitse — teda ei olnud ikka veel. Rong sõitis ära, ma seisin ikka veel ja ootasin. Ootasin kella kaheksani, kuid teda polnud kuskil näha. Lõppeks, kui kavatsesin lahkuda, märkasin teda. Ta ei käinud, vaid jooksis ja otsekohe minu poole. Ja kuigi meid võidi kuulda ümbruses, ta sõnas valjusti ja selgelt, mind tervitamata:

— Teie taipasite muidugi, et ma ei kõnelnud eila tótt? Mõistsite, et see oli vaid nali?

— No, mõistagi! — vastasin ma, salajas hääbenedes tema pärast, — nii ma seda võtsingi.

Ja, üks ole? — sõnas ta, — kuid teie oleksite võinud võtta seda tõena ja siis... halastagu mulle Issand Jumal!...

Miks siis Jumal peaks teile halastama?

— Ei, ei, lähme ära siit, — palus ta ja tõmbas mind käest. Ja ärme kõneleme enam sõnagi kõigest sellest! Palun, olge nii lahke! — lisas ta juure paluval häälel.

— Kuidas soovite, olen kõigega nõus! — vastasin ma.

Läksin üles mööda Rosenkranzgatenit Tivoli sihis, läksime üle Dramensvegi tee ja astusime parki. Ta juhatas mind. Istusime jällegi eilasele pingile ja hakkasime kõnelema kõige tähtsusetunaist asjust. Tema hüppas harjumust mööda ainult ainele, kuid oli väga elav ja lõ-

bus. Ta vahetevahel isegi naeris ja ümises endamisi mingi laulukese viit.

Kell kümme ta tõusis pingilt ja palus end saata. Panin naljatades ette käia käsivangus. Ta vaatas mulle otsa.

— Ma ei tohi seda teha! — ütles ta otsustavalt.

Lähenesime jällegi Tivolile ja hakkasime kaugelt kuulutama muusikat. Sama jalgrattur sõitis oma õhulisel jalgrattal. Minu daam esialgu nagu kartis ja haaras mind ikka käisest, nagu ähvardaks teda ennast hädaoht kukkuda alla. Kuid hiljem ta muutus jällegi lõbusaks.

— Aga mis oleks, kui ta kukuks ja langeks otsekohe õllekruusi seal laual? — Ja ta naeris pisarateni selle oletuse üle. Samas lõbusas meeleolus läksime koju tagasi. Ta ümises mingit viit. Pimedas tänavakeses, tillukese majakese ees, millel oli väline raudtrepikene, peatus ta äkki ja vaatas hirmumult mingisugust eset. Peatusin samuti hämmastumult. Ta osutas trepi alumisele astmele ja pomises kähiseval häälel:

Just sama suur oli vätkene kirst!

Nüüd vihastusin aga tõsiselt. Kehitasin õlgu ja ütlesin:

— Tähendab, jälle algab kogu muinasjutt uuesti?

Ta vaatas mulle otsa. Ja aeglaselt, päris aeglaselt ta silmad hakkasid täituma pisaratega. Maja alumise korra valgustatud aknast langevas valguses nägin, kuidas värisesid ta huuled. Ta pani aralt käed kokku ja astudes sammu mulle lähemale, sosistas ta:

— Armas, kallid, olge ometi mulle armulised!

— No, muidugi, — vastasin ma, ja meie läksime edasi.

Jõudes tema majani, ta soovides mulle hääd ööd, surus veelkord mu kätt.

Möödusid mõned nädalad, millede kestel ma ei kuulnud midagi sellest kummalisest isikust. Olin vihane en-

dale oma kergeusklikkuse pärast ja tul-
lin ikka rohkem ja rohkem veendumu-
sele, et ta tegi minuiga vaid nalja. Hüva,
— mõtlesin ma endamisi, — no võtku
teda kurat!

Siis, istun kunagi õhtul ja vaatan
Ibseni näidendit „Noorsoo ühing”.
Teise akti ajal mind valdas äkki mingi
rahutus, midagi mu seesmuses mõjus
mu närvidele. Tundsin sama ebameeldi-
vat tunnet, kui tookord Tivolis „Pariisi
laulukoori” kontserdi ajal. Pöörsin
kähku ümber. Nii ongi: seal istus sama
daam ja ei pöörnud minult oma mõis-
tatuslist pilku.

Keerlesin, kummardusin, lihtsalt
väänlesin oma toolil, pöörsin kogu tä-
helepanu sellele, mis sündis laval, ja
ometi terve õhtu jooksul tundsin eba-
meeldivat tunnet, nagu puuriksid mind
need kunagi mitte pilkuvad silmad.

Lõppeks ma ei kannatanud välja,
tõusin üles ja läksin ära, ootamata isegi
näidendi lõppu.

—
Sõitsin ära sellest linnast mitmeks
kuuks. Jõudes tagasi, oli daam Tivolist

täiesti haihtunud mu meelest. Mulle ei
tuhnud ta korralgi meele. Ta kadus sama
kiirelt mu peast kui ootamatult oli il-
munud mu silmapiirile. Ühel viimaseist
nduseist taliõhtuist jalutasin edasi-ta-
gasi mööda Torfgatenit. Jälgisin, kui-
das inimesed udus ajasid üksteist taga.
Nii möödus, võib-olla, umbes veerand
tundi, kuid siis otsustasin endamisi, et
lähen veelkord mööda tänavat üles ja
siis lähen koju.

Oli umbes kell üksteist.

Nii läksingi veelkord tänavat pidi
üles. Lähema laterna valgusel märkasin
äkki mulle vastutulevat kuju. Astusin
mõned sammud kõrvale, kuid kogu tuli
mulle otsekohe vastu. Seepeale pöörsin
ma järsku pahemale, et hoiduda kokku-
puutumisest — ja nägin paari silmi,
mis tungivalt kiindusid minusse.

— „Daam Tivolist” — sosistasin ma.

Ta tuli edasi minu poole, sama liiku-
matu pilguga, terve ta nägu tõmbus
kuidagi imelikult ning üks käsi oli suru-
tud muhvi. Ta peatus ja vaatas hetke
mulle otsa.

— See oli minu laps! — kõneles ta
erilise rõhuga, pööris ümber ja kadus
udusse.

„Esprit”, Tallinnast.

„Mali”, Tallinnast.

„Ly”, Tallinnast.

„Solveig”, Tallinnast.

„Miss Estonia“ juubel.

Kõnelus prl. Meta Kelgoga.

Tema igatsusi ja ideaale.

„Miss Estonia“ — Meta Kelgo on juba aastane. Terve aasta ta on representeerinud Eesti iluduskuningannat. Varsti astub aujärjele uus ilutaride kuninganna, kuid see ei tähenda, et Meta Kelgo oma üleva trooni peaks loovutama järeltulijale. Meta Kelgo jääb oma ale aujärjele omaaja iludustüübina, nagu ta fikseeritud 1929. a. Aeg, paraku, on nüüd kiiresti muutuv ja püsimatud on muitsed ning mõisted ilust. Aeg ja mood tõstavad üles uued nõuded ning normid. Neile peab alistuma paratamatult ja fikseerima kõik ajakapriisid. Seega seletuvad ka nii sagedased iludusvõistlused. Ent nende mõte? — Naise ilu kultiveerimine. Suurim ning austavam tühelepanu naistele. Ilusaim riitus Veenuse templis.

Meie ilusat juubilari külastas käesoleva kirjutise autor, et teda isiklikult õppida tundma ja usutluse muljed jagada sõbralikult lugejaskonnaga.

Mu eelarvamise, nagu oleks „Miss Estonia“, kellest nii palju luuletatud, komponeeritud ja kõneldud, majesteetlikult uhke ega võtaks jutule kedagi alla Walesi printsi, hävitas ta silmapilkselt. Mu ees seisis üllatavalt lahke, meeldivalt sõbralik, heasüdamlik ja üle kõige veetlev väike preili Meta Kelgo. Keskusteles tundus, et ta loomult on rõõmsameelne, kuid pikemasse jutusse sattudes üha enam-enam ta sõnukesis hakkas helisema pessimismi. Ent see muide harmoneerib oivaliselt ta isikliku ilme-ga, sobib nagu ta välimuse üldine tagasihoidlikkus. Ta omab lõunamaiseid silmi ja ekvaatorilähedast nahajumetki, aga sisimas olemus ta on tihedasti põhjamaalik, ainult kirklikkude igatsustega lõunamaa päikeserandadele. Ah, — kui vaid pääseksin Nizzasse!!

„Miss Estonia“
pildi koht.

Ein prl. Kelgost olenevail
põhjuseil.

Siit arenes meie jutt reaalseste pisi-asjade juure. Ent juteldes noore tütar-lapsega ei püsi see seal kaua, esimesel võimalusel lendab romantikasse, paljas-tama kogemata südamekese varjatu-maid saladusi. Ja „Miss Estoniagi“ on inimene, kelle ümber vaid eluromanti-ka küllaldasemalt kui tavalisil kauni-taridel.

Äkki küsin: „Kuis oli teie enesetun-ne — tõusnud „Miss Estoniaks“?

„Ah, mul ei olnud õieti mingit tund-must. Kõik sündis järsku. Elu nagu pöördus tagurpidi. Isegi veidlike kurva-meelsust kogunes hinge, nagu oleks ol-nud millestki kahju. Alul aga kohutas mind „Päevalehe“ ametlik punane laud. Närveerisin. Hiljem aga võitsin enese ja siis oli enesetunne vägagi hea.“

„Miks läksin võistlusele?“ — „Ei — mind ei meelitanud au ega preemiad; mul oli muide põhjus, miks saatsin pildi võistlusele. Ja see, mida soovisin, on saavutatud.“

„Molline?“

„Ei — jäägu saladuseks.“

„Abielluda mõne kuulsuse või Kröö-susega?“

„Ei — ma ei taha öelda.“

Ent ma ei jää rahule — pärin edasi. Lõppeks ütlebki, aga kirjutada sest ma ei tohi. Jäägu saladuseks!

— — — — —
„Praegu on mul tunne, nagu oleksin 100 aastat saanud vanemaks. Olin alles õpilane ja korraga... nii järsku...“

„Võimalused avardusid?“

„Vist — ja...“

Ja mulle jäi tundmus, nagu oleks ta alles esimeses õnejoovastuses. Kõik näis talle olevat nii kummaline. Elu ta ümber — ja kõik.

„Kuis on suhtunud teisse seltskond?“

„Tutvusi ja kirju on tulnud tahtmatult.“

„Ja abiellumissetepanekuid?“

„Neidki kui ikka selliseil korral. See on ju loomulik.“

„Tohin hakata teile õnne soovima?“

„Ei, ei! Jumala pärast mitte! Ma ei mõtlegi abielluda — vähemalt mitte niipea.“

???!!!

„Jaa — mul on abielust teine arusaamine. Mitte selline, et täna abiellu, homme lahku. Usun kindlasti, et pettun kui abiellun.“

Ma ei oska enam imestada. Ent tema ainult naerab ja silmad põlevad...

„Tuleb proovida?“

„Ei, prooviabiellu ei armasta. Või mis proovi teie mõtlete???“

„Noh, sedasama ikka.“

„Südamerahuks vist kurameerite palju?“

„Kurameerin üldse väga vähe. Õieti ei kurameerigi.“

„Miks?“

„Pole aega. — Kella 9—5 olen äris. Siis lähen koju. Õpin keeli ja muusikat. Ja siis ongi saabunud õhtu.“

„Mis kella ajal heidate magama?“

„Kuis juhtub — enamasti 12 paigu.“

„Jah. Aga kuidas trumete end seltskondlikult — hindate kõrgelt oma positsiooni?“

„Raske vastata.“

Püüab vastata, ent sõnad sulavad naeratusse, nii siis ma saagu aru, et see jäägu samuti saladuseks.

„Nüüd — ja siin kallutan jutu hoo-

pis teisale —, palun — kuis suhtute iludusvõistlusisse üldiselt?“

„Isiklikult — jaatavalt. Valitule annab see häid võimalusi. Oleneb muidugi isikust. Rahvaski peaks tundma tõsist huvi...“

„Aga kas iga aasta?“

„Miks mitte. Aastaga suudab valitu teostada kõik omad soovid ja kavatsused.“

„Mida olete siis teie „sooritanud“

„Miss Estoniana“? Olete ka ekspluatee-rinud oma kõlavat tiitlit?“

„Ei midagi eriti. Mu suurim soov on täitunud. Ja olen nüüd väga seotud oma ametkõhaga. Oli muidugi ka teisi kohapakkumisi, kuid valisin „Kave“ ettepaneku.“

„Mida sooviksite veel?“

Siin väikese juubilari silmad lõövad äkki tuliselt loegitsema, näole selgib tähendusrikas naer. Ma valmistun vastuvõtma. Siis aga järsku kaob näolt vaimustuse sära ja prl. Kelgo lausub vaik-selt:

„Sooviksin sõita ära. Aga ainult puhkusele. Eestkätt Pariisi ja Nizzasse.“

Kuid saanud huultelt sõna Nizza, sat-tub ta taas ekstaasi.

— — — — —
„Ä propos — milline on teie mehe-ideaal?“

„Too olgu palju kurameerinud, hästi elukogenud.“

Ent sealsamas ta muutub kurvaks ja mulle näib, et prl. Kelgo ei usu saavutavat sellist niisuguse elubagaashiga meest kui ihaldaks.

Mainib, et on egoistlik olend — elab vaid iseendale ja seega nagu vabastub ka oma meheideaalist!

Kuid nüüd, lugupeetud lugejad, avaldan dialoogi, millist prl. Kelgo heameelega ei armastaks lugeda trükis, kuid mis mulle isiklikult väga meeldis ja mu tõsiselt viis vaimustusse.

Küsisin järsku: kas armastate palju suudelda. Enesestmõista, et sest nau-dingust ei keeldu ükski daam, aga mind

kuivas — kuis vastab „Miss Estonia“. Ja ta vastus esialgu kohutas mind, siis tundsin rõõmu vist toredast vastusest ja pärast sattusin vaimustusse — aga ma pidin oma vaimustust taltsutama. Äkki...

Ta ütles:

„Miks mitte — ainult kui mees oskab.“

Nüüd olen veendunud, et „Miss Estonia“ Meta Kelgo on ka väga tark naine. J. J.

Ilust vanasti ja nüüd.

Kunst ja tahe meeldida, kõigi võlvuste abil võrgutada, on naise ajaloo sama vanad kui maailm ise. Kõigil aegadel ja kõigis maades on ja oli ilukultus kõrgeima kultuuri väljendajaks. Mida rohkem omab üks rahvas kultuuri, seda suurem on toredus, seda peenem ja raffineeritum maitse kõigis asjus, mis puutub keharavisse ja keha ehtimisse, lühidalt elegantsusse. Ent elegantsusel ja moel on omad seadused nagu matemaatikas.

Arusaamine maitsest ja mõisted naise ilust on erinevate rahvuste ja rahvatõugude juures erinevad ja olenevad täiesti ajavaimust. Alati ja kõikjal naine on lugenud omaks eesõiguseks olla ilus. Abinõud selleks on väga mitmekesised ja tujukad nagu naine ise, nagu ajajärk, milles ta elab, samuti tolle aja maitse. Peale selle on mood ja elegantsus teatud ajajärgu ja maa komblesega kooskõlas.

Elegantne, ilus naine on võlur, kes tuleb toime võimatute asjadega. Ilu mõistete järgi absoluutselt inetu naine näiteks võib astuda ilu piirkonda või vähemalt puudutada ilu piire, kui ta oskab maitsekalt oma kehali puudusi varjata. Elegantsus on naise kirjandus. Tema isikupärane stiil avaldub ta riietuses. Ta maitse, takt, suursugusus, ta esteetiline tundmine, kõik peitub ta riie-

tumis- ja ehtimisviisis. Mehel on õigus vaid riietuda, naine seevastu tohib ja peab end ehtima, ilustama, et katta elu murekülgi oma ilu, ehte ja meeldivuse hiilgusega. Mitte alati pole võimalik saavutada seda väliste abinõudega, mitte alati ei suuda ilusad riided, ehteasjad, puuder, mink, huulte- ja kulmupulk kaotada puuduseid, mis on annud naisele loodus, sest suurimat osa naise edus mängib ikkagi ta isiklik sarm, nii hingeline kui füüsiline.

Kõik võib peegelduda naise elegantsuses: kokettsus, armastus, kirk, meeldivus, neitsilikkus, külm uhkus, kui ka tagasihoidlikkus. Alati on aga naise iseloomustavaks omaduseks olnud end ehtida, mehele ehtida, mõelgu nii mõnigi sealjuures, et teeb seda ainuüksi enda rõõmuks ja enda esteetiliste tunnete rahuldamiseks. Omas südame põhjas tahab ka külmeim naine, kui mitte meestele, siis vähemalt ühele mehele, meeldida, ja ta mõistab end kindlasti nii ehtida, et ta talle meeldib. Ka naistele, oma kaasõdedele, tahab ta meeldida, kuigi vaid selleks, et olla ilusam kui teine, ja nii omakorda jällegi mõjuda meestele.

Kõigil aegil valdas erootika naise elegantsust ja teeb seda isegi praegusel sportlisel ajajärgul. Moodsa naise sportlises elegantsuses ja kokettsuses on vaid teistsugune eroo-

Nägemus.

tika. Eelmiste sajandite jahedus, salapärasus ja kunstlikkus on annud maad loomulikule, tervele, treeneritud keha võluvusile. Päike, vesi, õhk, need kolm tähtsaimat tegurit inimkeha ilu arendamisel, on teinud imet.

20. sajandi naine oskab osavamini, kui tema möödunud sajandite elegantne õde, ühendada elegantsust tervishoiu ja spordiga. Vaatamata kõigile arenemise ja tegevuse edusammudele, tahab ka moodne naine olla kütkestav, ja ta on seda vast kõrgeimal määral, sest tal on muuseas kasutada tarkus, teadmised ja vaimukus.

Omades erilise ja haruldase mõiste kooskõlast, naine on suutnud oma isikut alati kohandada ümbrose ja aja järgi. Ainult vahendid emmast ilustada ja ehtida, et jõuda ideaalile lähemale, on erinevad. Üks katsub seda kalliskividega, teine värvidega, maalimisega, tätoveerimisega. Mõni mähib end toreda isse kangastesse, teine seevastu kergeisse, õhulisisse riietesse ja pitsidesse. Ühed nuumavad oma keha, nagu Idamaa naised, et teha end mehele ihaldatavaks, teised ei söö midagi, et saavutada saledat joont. Jälle kolmandad rikuvad oma jalgu, nagu hiinlannad, kuna mõne indiaanlaste suguharu juures on kombeks tütarlapse pea sündimisel nii kitsaks suruda, et ta näib pikliku pirnina.

Eurooplanna ja ameeriklanna juures on eriti rind, puusad, jalad, sale ning pinge keha need kehaosad, mis on pidanud alistuma moe ja ilumõistete muutusile. Sealjuures mängisid puusavöö ja miider suurt osa. Alles praegusel sportlisel ajajärgul nad on kaotanud oma võimu. Kõik antropoloogid on arvamisel, et iga iluduspaalus baseerub erootilisel alusel, niihästi ehted, elegantsus kui ka naiste moed.

Juba vanast ajast mängisid suurt

osa lõhnaõlid ja kosmeetilised vahendid. Suurtsugu araablanna ja egiptlanna harrastasid tugevaid lõhnu. Nad salvisid oma keha lõhnavate õlidega, värvisid silmaveeri antimooniga, sõrmeküüsi hennataimede mahlagaga. Kätel ja jalasäärtel nad kandisid kuldseid ja hõbedasi pandlaid. Nad riietusid peeneisse, kallihinnalisse, sageli värvilisse kangaisse. Jalakontideni ulatuv; täiesti keha ligi asuv egiptlanna riietus rõhutas eriti ülisaledaid vorme. Kangas oli sageli nii läbipaistev, et keha pisi-magi liigutuse juures üksikud jooned eriti mõjuvalt esile pääsesid. Egiptuse tantsijannade elegantsus ja meeldivus on laialt tuntud. Oma soengu ja peaehte ilustamises oli egiptlanna otse geniaalne. Ta istus sageli tundide kaupa peegli ees, et saavutada ilusat, kunstipärast soengut, milliseid ta leidis ikka jälle uusi. Paljud hoidusid ka vaevast ja kandisid parukaid, samuti kui 18. sajandi daamid.

Egiptlanna, kreeklanna, roomlanna, tume ürgmetsade naine, ameeriklanna ja eurooplanna — kõik nad ihaldavad keharavi või ehitamise kaudu juhtida endale mehe silmad ja meeled. Ilu võidab. Ja et kõik tahavad ilusad olla, siis on nad ilusad. Ja ilus on, mis meeldib.

Naise tõelise elegantsuse, kõigi kultuuri peensustega ja raffinemendiga, on saavutanud alles viimased sajandid, kui mitte arvestada egiptlaste, indulaste, pärslaste, kreeklaste ja roomlaste vana kultuuriga. Ristiusk karistas aastasadandeid ihunuhtlusega igasugust elumaitsemist, samuti toredust naiste riietumises. Rikkalikud ehted ja kallihinnalised kangad, kuld ja kivid, olid keskajal lubatud vaid rüütli-soost isikuile. Hariliku kodaniku naine pidi rahuldama oma ebelevaid kalduvusi väga lihtsate abinõudega.

Nii leiame tõelist elegantsust naise juures — kui mitte arvestada teatud erandeid ärkamisajal — uuesti alles rokokooajajärgul. 18. sajandi naine on teadlikumalt kokett, teadlikumalt ilus, teadlikumalt raffineeritud kui tema ärkamasaja elegantne õde. Rokokodaami armastus ei ole kirk, ei ole puht meeleline tunnelm, ta on erootiline mäng, raffineeritud flirt, mäng tulega.

♦Tähtsaiks esemeiks koketteerimise juures olid lehvik ja lõunamail eriti doomino ja näomask. Suurtsugu daam kandis sellist maski alati, kui külastas teatrit, et nautida puustamata nilbeid näidendeid, milliseid mängiti tol ajal.

Ka „mouches” või iludusplaastrid olid 18. sajandil erootika teenistuses. Daamid kleepisid teda kõikjale, kuhu tahtsid juhtida mehe pilku, mitte ainult põskedele, vaid ka laubale ja meelekohtele. Neid tarvitati vahel, et varjata väikseid nahapuuduseid, enamjaolt aga selleks, et tõsta esile naha ilu ja kahvatust.

Kõik 18. sajandi daamid püüdsid näida noorena. Selleks ei aidanud neid vaid „mouches”, puuder ja puna, vaid ka valgekspuuderdatud juuks. Kõigil naistel oli ühesugune juuksevärv. Vananemistunmus, hall juuks, oli kadunud. Juukste värvimine ei olnud moes. Keeruliste soengutega heideti magama ja juust ei vallandatud sageli päevade ega nä-

dalate kaupa. Puhtusele ja hügieenile ei pannud 18. sajandi daam vähematki rõhku. Peaasi oli, et naine väliselt oli ilus ja elegantne.

18. sajand kuulus naisele, tegi ta võimsaks valitsejannaks ja mehe ebajumalaks. Ükski ajajärk ei ole nii lokavalt kiitnud naiseilu ega naise keha ilu üksikasju kui galantne aeg, samuti ei kajastu need küsimused nii teravalt ühegi muu ajajärgu kirjanduses ja kunstis.

Möödunud sajandi lõpul võimaldas mood naisele samuti igasugu raffineeritud vahendite kaudu varjata oma iludusevigu. Kitsas kleit nõudis vorme, milliseid polnud igal naisel. Nõõritud korsett hoolises selle eest, et puusad ja rind esile tulid, nii nagu mood nõudis. Ta surus liigliha piiridesse või võimaldas polsterdada sealt, kus midagi puudus. Nii mõnigi mees, kes ballisaalis lootis Afrodiite leidnud olevat, pettus hiljem. Ballisaalis tuli elegantne naine võitjaks. Ent ka siin on tants erootika vahetalitajaks. Tantsu juures polnud tähtsad sammud. Ei pandud rõhku tehnikale nagu tänapäev, tantsima pidi tunnetega, anduvusega.

Kui teistsugused on seevastu tänapäeva naise ilu nõuded, kui vähe on temas kunstlikku, kui loomulik ta väline ilu, kui kaugele küünib ta tegevus väga mitmekesistel aladel.

G. A. järgi.

Tänapäeva noor tütarlaps.

Jlse Reicke.

Mahedus ja vaikus ümbritsesid omal ajal tütarlapse ideaali, teatud tagasihoidlikkus maailma ees ja vaikne kodune kohustustering olid ilusaimaks etteks. Kõige selle juures aga võrsus ja kasvas midagi, mis ikka ja alati on õhutanud kirjanikke ja valmistanud ühtlasi harilikkude surelikkude meeste südameid; naise hing. Õrnus, sügavus ja südamlikkus võisid tol korral õitseda palju rikkalikumalt ja mitmekesisemalt, ja kes on kunagi lugenud noorte naiselikkude inimlaste kirju möödunud sajandist, on kindlasti hämmastunud, kui tugevasti nende juures on võinud areneda hing, võib-olla tahte ja mõistuse kulul.

Piltide näol on säilinud tolleaaja noore tütarlapse tüüp vast Moritz von Schyindi ja Kerstingi maalides, paljus Franz Krüger'i portreedes ja mujal. Kirjanduses ta kajastub täiesti puhtalt H. C. Andersen'i või Theodor Storm'i novelides...

Noor tütarlaps oli tol ajal maja sädelev päiksepaiste. Lapsepõlve kitsad raamid olid purunenud ja nüüd avanes talle suure maailma ilusaid ja helgeid külgi külluses. Inimelu kurjad ja ähmased küljed jäid tema eest varjule. Tolleaaja tütarlaps kastis lilli ja toitit lindusid, pühkis tolmu ja harjutas peeneid käsitöid, ta luges ilusat lüürikat kuldkõitelisist raamatuid, õppis veidi maalimist, veidi muusikat, lühidalt, veetis aega kõigega, mis kaunistab olemasolu. Selle kõrvale sigis veel kodune tegevus ja majapidamine. Noor majatütar pidi aitamä oma ema praadimisel ja küpsetamisel, keediste ja hoidiste valmistamisel, voodite tuulutamisel ja üles-tegemisel ning särkide õmblemisel.

Pärast sellist tegevust vanemate majas läks noor tüdruk ühel päeval isa autoriteetse valve alt mehe kätte üle ja

hakkas nüüd oma kodus hästi varustatud teadmistega majapidamises, lastekasvatuses ja muil kultuurseil aladel, majapidamist tegelikult juhtima, kodu kujundama. Suurest ilmast jäi ta aga ka abielumaisena enam-vähem kaugele.

Kuidas seletada nüüd seda suurt ja üllatavat vahet tänapäeva tütarlapse ja tolleaegse vahel? Sellejuures võiks märkida kolme kaaluvat põhjust. Esimene on võimas majandusline pööre. Kodune töö on tehnika ja masinate ajajärgul võetud naistelt — lööksõnad, nagu õmb-lusmasin, tolmuimeja, voolav soe vesi, elektrivalgustus, kleitide- ja pesuvabrikud, leiva-, konservide- ja lihavabrikud — põhjustavad küllaltki seda oletust. Seega vabanesid äkki jõud olude muutumise tagajärjel ja need jõud jäid tegevusest, s. t. rahvamajandusline pööre perekonna majapidamises surus noored tütarlapsed majast välja, tõukas nad teistele loivateenimise aladele, juhatas nad tasulisele elukutsele, eriti sel põhjusel, et rahvaarvus oli naistele tundny ülekaal ja tõusva elukalliduse tõttu suutsid mehed abielulda palju hiljem kui varem aegul. Selles punktis puutub kokku esimene tegur, mis põhjustas noore tütarlapse muutumist, nimelt majandusline pööre, juba teisega — naisliikumisega.

Naisliikumine on julge ja püsiva töö tagajärjel saavutanud naistele ajajooksul rohkem elukutseid: kaubanduslised katsed („Kirjutusmasin tõi naisele vabaduse,” ütles tark ameeriklaanna Carrie Chapman-Catt), tööstuslised, kasvatuslised ja ühiskondlised katsed, kodumajanduslikud ja põllumajanduslikud tegevusalad ja terve rida akadeemilisi elukutseid. Tänapäeva perenaiselikkude kalduvustega tütarlaps ei ole enam tolmu pühkiv majatütar, vaid haritud ja hästi ettevalmistatud majapidaja.

„Ophelia”, Pärnust.

„Carmen”, Tallinnast.

„Alraune”, Tartust.

„Wally”, Pärnust.

Kuidas oleksid imestanud vanaemad tütarlastena, kui neile oleks seletatud: see viis, kuidas sina särki õmbled, võid teed või mööblit tolmutada, saab kunagi riigieksamiks!

Selle kõrvale tekkis naisliikumise tagajärjel veel teine ilmavaade: nimelt levis veendumus, et naine on mehega seesmiselt üksväärne, vaimliselt ja riigikodaniku seisukohalt üheõiguslik. Arvamus, et naisena oldakse vaid teise järgu inimolend, kes on loodud vaid mehe täiustamiseks, on loodud vaid mehe jaoks maailma, see veendumus kõikus, ja tänapäeva naise enesetunne avaldub ka noorema naispõlve tugevas ja selges iseteadvuses.

Kolmas suur muutumise põhjus läks noortest enestest välja ja nimelt noorsooliikumise tõttu, mis on praegu veerandsada aastat vana ja kuulub huvitavaimate kultuuri tegurite hulka. Palju andis noorsooliikumine noortele inimestele: ühistunde, armastuse looduse ja rännakute vastu, kolmandaks tahte saada iseseisvaks, ja lõppeks väljakujunenud soovi edendada ja ümbermoodustada kultuuri iganemud vormid.

Ühistunne tõi noored tubadest välja. Vaimline kool uue kõrgema hariduse kaudu lõi täiesti endastmõistetavalt võime ja tahtmise olla vaimliselt iseseisev, mis tõttu noorur teadlikult püüdis saada rippumatuks vanemate majast. See sündis ja sünnib ka seal, kus vanemate maja tõsiselt armastatakse ja majandusline olukord küllaltki on kindlustatud, kus ei oleks isegi vajadust valida omale elukutset või saada majandusliselt iseseisvaks.

Kultuuri arvustamine ja tahe reformeerida kultuuri, mis olid noorsooliikumise suuremaid ülesandeid, põhjustasid, ühes naisliikumise õpetusega sugude üheõiguslusest, et tänapäeva noor tütarlaps suhtub noormeestesse sootuks teisiti kui vanasti. Ei ole enam hübelikku ootust, mil tuleb, see valituim ja tordaim kõigist, kellele saaks kuuluda eluaeg; on vaid seltsimehelik läbisaamine,

üksmeelne asjalikkus, kusjuures õpitakse võimalikult hästi tundma teise soo iseloomujooni: kõik see hoiab eemale hädahüst pidada esimest vastutulijat parimaks.

Kõike kokkuvõttes võib öelda, et muutus tolleaja noore tütarlapse ja praeguse vahel on võrattu ja on asjast eemalolijale paiguti isegi kohutav. Sellegipärast ei ole uus kaju kurjade maaaluste ja hävitavate jõudude saavutis, vaid ta on võrsunud iseendast ja loomulikkude olude sunnil. Kolm suurt tegurit, mis viimase poolsajandi kestes on aegamööda muutnud maailma ilmet, on ümber kujundanud ka noore tütarlapse tüübi ja paleuse: suur majandusline pööre, nais- ja noorsooliikumine.

Esimesed kaks jõudu on kõikjal maailmas esimesest pilgust märgatavad, samuti võib kindlaks teha naissoost nooruse emantsipeerumist kõigil kultuurmail, ta avaldub isegi vähem kultiveeritud maades, väljendub isegi nii kitsaisse piiridesse surutud kultuurides kui on India, Hiina ja Jaapani omad. Seega tänu ühesugustele põhjustele on noor tütarlaps muutunud üle terve maailma! Suurtel rahvusvahelistel naiskongressidel, mis peetud viimaseil aastail, võib igaüks seda näha oma silmaga või järeldada seda seal tehtud otsusist ja resolutsioonest.

Hus miss Ming, kes õppis Columbia ülikoolis New-Yorgis, kel polnud kunstlikult keeratud soengut, vaid kes kandis poisipead ja soliidseid ameerika kreppkummtaldud põrmugi vigastatud jalgadel, on uueaja noore tütarlapse sümboliks ka Kauges Idas, samuti kui tema noor jaapani kolleeg, kahekümnenelja-aastane neiu Kitamura, kes esindas Jaapanit rahvusvahelisel naiskongressil Berliinis möödmuud suvel. See noor tüdruk roosasiidises kimonos ja sandaales reisis üksi Siberi raudteed mööda Saksamaale ja sõitis tagasi üle Pariisi ja New-Yorgi, seega ümber maailma. Ta tasus selle ilmareisi ajakirjandusse paigutatud teadete honorariga, kuna ta

peale selle oli trükkis avaldanud oma kodumaal juba viis raamatut. Kuhu on jäänud geiša? Kuhu madame Butterfly?

Kaks asja on muuseas väga iseloomustavad tänapäeva noore tütarlapse hingelus, kaks asja, mis näiliselt kõnelevad üksteisele vastu. Üks on absoluutne asjalikkus, teine — huvi armastusprobleemi vastu.

Majandusline eluvõitlus algab tänapäev vara, juba kuue- ja seitsmeteistkümnendaastased peavad teadma, milleks nad kunagi tahavad saada, millega nad soovivad leiba teenida, ja üksikuil juhitudel, kus majandusline kitsikus ei aja piitsaga taga, seal on suurteks teguriteks auahtumus ja tahe midagi saavutada ja luua. Võistlus naissoost jõudude vahel pea kõigil tegevusaladel, samuti võistlus meessooga — seda on näha näiteks juba abiturientide huvidest pedagoogiliste ja tööstusliste elukutsete vastu! — loob tänapäev kibeda ja sitke püüdlikkuse noore hinge. Sellele seltsib juure veel tänapäeva asjalikkus. Nii peegeldub praegusaja tütarlapse näol kaimus ja vali asjalikkus, ja see joon samastab neid noormeeste tüübile, ühtlasi meestüübile üldse. Samal ajal cemaldub selline naiskuju hingelisest tolleaja tütarlapse paleusest. Tänapäev ei hinnata enam ilusat hinge ja seesmist tundelikkust sel määral, kui kaimet mõistust, tahtevõimet ja tahet.

Ent inimlaps ei koosne vaid mõistuslikest läbielamusist ja elukutselisest tegevusest, samuti ihaldab ta irratsionaalseid elamusi. Kuid seda teed ei valgusta hing ega tunded, vaid hoopis miski muu: veri. Ka see on põhjendatud käeoleva aja arenguga. Olevik on, võrreldes möödunud aegadega, hingetu ja tundevaene ja tunnete asemel valitseb *eros*, või selgemini kõneldud, sugu, veri.

Rõõm valitseda on tänapäev hävita-

nud hirmu alluvuse eest. Ka tänapäeva noored tütarlapsed nõuavad sellist armastust, mis oleks tugevaim jõud vaimliseks ja kehaliseks arenemiseks. Seega tekib palju vabam moraalimõiste, mis on tingitud seltsimehelikest suhetest mõlemi soo vahel, pealegi tuntakse nüüd palju põhjalikumalt bioloogilisi, hügieenilisi ja psühholoogilisi teaduseid.

Tänapäev tunneme juba varakult inimkeha anatoomiat — armastust ning erkude tegevust, ja nimelt moodsa ilukirjanduse või igasugu brošüüride ning asjalikkude ettekaamete kaudu. Seega on naissoost noorpõlv väga teadlik. Siin ongi põhjus, mis loob asjaliku huvi armastusprobleemi vastu. On endastmõistetav, et ka seda küsimust lahendatakse kaimelt ja asjalikult. Kes oleks varem mõistnud kahe inimese väljasõitu päevaks, või suvepuhkajaks vabasse loodusse, kahe noore ühevõrra haritud inimlapse „armastussõitu“, keda ei seokaks kuldset sõrmust ja kes ei kavatses isegi hiljem vabatahtlikult end aheldada selliste kuldvõrudega.

Samased on oleviku tütarlapse majanduslised, vaimlised ja kultuurised ehtingimused. Ka noorus on oma aja saavutis. Temas peegeldub ümbrus. Mõistagi, et ka käesoleva aja ideaalid muutuvad vastavalt uutele vooludele, ja võib-olla tekib isegi uus veidi romantilisem tütarlapse — ja sellega koos hiljem ka romantilisem naistüüp, olend, kelle juures hing ja hingelised elamused on jällegi esikohal, kes nii mõneski mõttes muutub vaimliselt ilusamaks ja kes ei sea esikohale seksuaalsust, samuti asjalikku, kaimet tegutsemisiha. Hilisem naistüüp, kes võib-olla uuesti leiutab hinge, aitab siis ka uuesti luua hingelisea ajajärgu, kusjuures tahe omandada vaimlisi teadmisi veel rohkem välja arendatakse ja kõrgemaisse vormidesse valatakse.

Okaskroon.

Joe Corrie.

Teda äratas kukelaul. Päev algas alles. Aknast oli näha idakaar, pilvitu opaal. „Tuleb hea ilm,“ mõtles ta. Ja rõõmustas. Juba mitu päeva sadas kestvalt vihma, mis viis teda meeleheittele. Veidi päikest ja hea jalutuskäik linna ümbrusse oleksid toonud talle tagasi elavuse. Ta sirutas end välja süngis ja sulges silmad. Alles kahe tunni pärast kostuvad sammud trepil, ja ema toob talle tassi teed.

Sest ajast saati, kui talle anti abiraha tööpuuduse tõttu, ema tõi talle teed voodi.

Talle tundus, et see aitab läheneda aega.

Mary. Kui saatus oleks neile heatahtlik, nad oleksid jõudnud juba abielluda. Kaks aastat tagasi, kui rattad alles lõbusalt sumisesid, kihlasid nad end, ja ta ütles: „Kui punased ja valged roosid on täies õitsengus?“ ja Mary vastas: „ja“ ning sõitis Glasgow'isse teenijaks, rõõmustades, et varsti tuleb suvi ja õitsevad roosid. Kuid tuli ratsionalisatsioon ja rattad jäid seisma. Tema oli üks esimesi ohvreid. Otsis tööd terves krahvkonnas, kuid kõikjal oli sama lugu: inimesed ei tööta, ja rattad on liikumatud.

Nii siis, roosid lakkasid õitsemast ja närbusid, kuid Mary teenis ikka veel Glasgow'is.

Ta jälgis, kui vaikselt langesid maha õielehed, ja üks järgnedes teisele lahkusid temast tuttavad laulud.

Saabus hall sügis kurva nukrusega. Majast majasse hõljus lootus, et kaevandus hakkab töötama, kuid ükski suitsupily ei kerkinud hiiglasuurest korstnast.

Siis algas suur seisak ja lootus kadus igaveseks. Tema väikene varandus sulas kiiresti. Saapad hakkasid kuluma, kuid

kirjad Glasgow'ist, mis varem panid ta südame tuksuma, tekitasid nüüd hirmu ja raskeid mõtteid.

Nii kibedaks muutusid mõtteis minevik ja olevik, sellest ta läkski nii kurvaks ja süngeks. Ta peab mõtlema tulevikuks.

Tulevik. Mis ootab teda ees? Kuskil hõõgub veel lootus, kuskil peab olema veel lootust. Ta võitles enda mõistusega. Ja, taly möödub varsti; uuesti saabub kevad, ja temaga lilled ning lindude laul. Seepeale ka suvi, sinine taevast ja punased ning valged roosid. Kuskil pidi pesitsema lootus. Kuid kus? kus? kus?

Rattad läksid roostest punaseks.

Peas läks kõik segi.

Seepeale katsid pilved opaalse idataeva ja vihm sahisest vastu akent. Ta lakkas mõtlemast; ta oli laastatud tühjaks. Ta kuulis, kuidas kell lõi kaheksa ja hakkas ootama samme. Kuid ei kostnud ühtki heli. Punased ja valged roosid. Kuis on nad õnnelikud koos. Kuis oli ta õnnelik, kui mõtles Maryst.

Ta kuulis, kui kell lõi üheksa. Ikka veel ühtki heli. See oli abiraha maksmise päev. Ta ei võinud enam jääda süngi, kui ei tahtnud hilleda. Päev, mil makstakse abiraha, palgapäev ja päev, mil ta saab kirja Glasgow'ist. Küllalt põhjust tunda end õnnelikuna. Kui vaid oleks lootust. Palgapäev. Ta naeratas riuetudes. Esmaspäeval ta oli komitees. Seal istusid hästi toidetud inimesed.

— Kus otsisite tööd möödunud nädalal? — küsis temalt punase näoga mees.

Ja tuleb ka mõttesse sarnane rumal küsimus, kui kõikjal ümberringi, isegi kõrgemalt künkalt, ei näe midagi peale külmade korstnate ja liikumatute raste.

„Mignon”, Tallinnast.

„Igatsus”, Tallinnast.

„Kevadfee”, Tallinnast.

„Barbara”, Tallinnast.

— Kust peaksin otsima tööd?— vastas ta.

Siis küsis teine, teravnäoline:

— Teie ei otsinud siis möödunud nädalal üldse tööd? — Ta naeratas ja vastas: — Ei.

Talle noogutati pead ja ta lahkus.

— Otsida tööd! Kui vähe tunnevad inimesed olusid. Otsida tööd. Naljakas!

Vihm lakkas sadamast, idakaar selgis jällegi; täna on kõik kindlasti päikese-paisteline. Miks kaotas ta lootuse? Peab ju olema lootust. Ja siis roosid, roosid, roosid kõikjal. Ta kordas neid sõnu, hakkas neid siis ümismema mingil vana-nenud viisil. Päike lõppeks tungis läbi pilvede ja valgustas tuba.

Ta läks trepist alla õnnelikuna.

Aknast möödus kirjakandja. Ta ruttas ukse juure, et võtta vastu kirja Marylt. Kirjakandja läks mööda. Ja päike puges uuesti pilvede taha. Ta läks kööki, ei mõelnud enam roosidest, vaid okastest.

Ena istus kolde juures. Ta alustas enaga juttu, kuid see ei vastanud midagi.

Alles siis mõistis ta. Esikord elus polnud tema jaoks einet, Ta ajus nagu käirises midagi, talle näis, et ta tunneb, kuidas mingi tundmatu käsi asetab talle pähe okaskrooni. Ta viskas mantli õladele ja läks välja, sõna lausumata. Kogu küla näis teistsugusena, nagu oleks see olnud surnute küla.

Nälg. Nälja üle ta ei mõelnud. Seni ni muretses ta vaid armastuse pärast. Okkad tungisid otse ajju.

Jõudes tööta tööliste hüroo ukse juure, tungis talle higi otsale vihma-piiskadena.

Ta võttis aset sabas. Ta tundis kõiki lapsepõlvest saati, kuid sel hommikul tundusid talle kõik võõrastena. Ta katsus meeletada nende nimesid, kuid nimed olid haihtunud peast.

Ja miks nad kõik olid nii kahvatud? Miks on nad nii sarnased üksteisele? Miks sarnlevad rohkem kipskujudele

kui inimolendeile? Või on see vaid tema kujutlus? Tema eelseisja küsis, millisele hobusele ta paneb suurte ratsavõistluste aegu? Ja, see oli kujutlus.

Ta püüdis võtta end kätte. Ei tohi anda end kujutluste valdamisse — see on hädadohtlik.

Uksed kaua ei avanenud.

— Anna mulle tikku, — sõnas eelseisja. Ta pingutas end uuesti.

— Milles on asi? — küsis ta endalt. Ta värises üleni. Võib-olla, see on nälg? Mõistagi, kuidas ta ei tulnud sellele? Oleks ta einetanud, oleks kõik korras. Pärast raha saamist ta läheb vastas asuvasse poodi ja ostab toiduaineid. Kirja pole. Miks? Kas roosid ei öitse temale enam kunagi? — Nälg. Ja, selles on kõik häda. Ta on lihtsalt nõrkenud.

Miks nad ei ava uksi? Kas minna ettepoole ja taguda rusikaga ukse pihta? Kui nad teaksid, et ta ema on nälgas, nad avaksid ukсед. Jällegi tuli vihma. Inimesed söimlesid ja surusid tihedamini üksteise vastu. Okkad torkisid uuesti ajju. Ta võttis mütsi peast. Inimesed ümberringi vaatasid temale palavikuliste silmadega.

Uks avanes ja rahvapary tõukas ta sisse.

Järgmine!...

Ta astus laua ette ja ulatas oma kaardi.

— Teile keeldutakse maksmast abi-
raha, — sõnas kontoriametnik.

Kaart kukkus põrandale. Ta seisis ja vaatas hämmastunult.

— Teie ei katsunud otsida tööd. —
Hääl, tundus, helises kustki kaugelt. —
Järgmine! — Ja toda tõugati kõrvale. Ta astus tänavale kui joobnu. „Ei katsunud otsida tööd!“ Ta naeris valjusti. See oli suurim nali, mis ta kunagi oli kuulnud. Ta läks toiduainete poodi ja naeris südamest.

— Teil on täna lõbus? — küsis poodnik.

Ta nõudis teed, suhkurt, leiba, siinki

ja tüki magusat pirukat. Ta naeris kogu aja nii lõbusalt, kui poodnik sidus pakki, et ka poodnik puhkes naerma.

Ta võttis paki ja läks välja, ikka veel

naerdes. Kui poodnik talle järgi jooksis ja tasumist nõudis, vastas ta: — Ei püüdnud otsida tööd.

Poodnik kutsus politseiniku.

Irene Merriam.

William Locke' romaan.

6

Guy võpatas. Kuigi talle meeldis, et Gerardil polnud pisematki kahtlust, mis puutus ta abiellumisse, ometi ei meeldinud talle avalikult väljendatud laitus ta naise kohta.

Guy võitles. Ta püüdis pehmusega lunastada oma abiellumise hirmust vangi. Kuid veenda armukadedat halvasti kasvatatud naist, kes ei tahtnud teada mõistusest midagi, osutus võimatuks. Lõppeks ta loobus sellest, lüües käega.

— Paistab, et sa ei ole võimas aru saama, mis seob mind Merriamitega, — ütles ta kord.

Minna puhkes põlastavalt naerma.

— Seda mõistab igaüks. Mees, naine ja kolmas isik.

Esimest korda ta tegi sellise tähenduse. Mõõdus mõni sekund enne kui Guy mõistis ta sõnade mõtet. Ta silmis loitis tuli ja Minna taandus kohkumult.

— Kui sa veelkord kõneled neid rumalaid, alatuid sõnu, — ütles Guy, — ma ei kõnele enam sinuga enne oma surma. Ta lahkus temast, jättes ta keset teed, ja läks koju, vihast meeletu.

Juba esimese postiga saabus Minnalt kiri. Ta kahetses oma sõnu ja nad leppisid unesti. Sest saati Minna kunagi enam ei tähendanud Irenele, kuid sellegipärast hinges ei lakanud pahandamast mehele ja varjamast südames pahameelt tema vastu. Ta armastus Guy vastu ei olnud endine. Nad harva istusid koos tunni, kus ei teinud puudutamata Irene, nad täilitsevad iga

asja pärast, Guy töö pärast, ta seltskondlise seisukoha pärast, ta hoolimatuse, isegi ta kõrge päritolu ja külge sündinud instinktide pärast.

Nii möödusid kuud. Lõppeks, kartused, mis viimasel ajal ei annud rahu noorele naisele, muutusid tõeks. Teadmine, et saab emaks, tekitas tema laisasa, meelelises iseloomus taltsutamatu põlguse. See mõte surus teda kui painaja, kuid Guy oli teda nii kibedasti haavanud, et ta ei tahtnud kõnelda temaga selle üle. Lõppeks ta siiski otsustas ja kirjutas talle kirja, paludes määrata kohtamist Guy kontoris. Viimane vastas talle, et on just sel ajal kohtus, millise Minna oli määranud, ja palus kohtamist edasi lükata järgmisele päevale. See oli väga armas, sõbralik kiri asjaliku tööinimese poolt, kuid ta avaldas Minnale hoopis teist mõju. Ta vihas vihas hirmsasti Guy keeldumisele, käristas vihas kirja välkesiks tükkeks ja käskis pakkida asjad. Ta otsustas sõita Brightonisse.

Alles järgmisel õhtul Guy sai Anna Kassabalt kirja, milles kirjutati Minna haigusest. Ta sõitis esimese rongiga Brightonisse. Minna keeldus teda vastu võtmast. Vana Anna oli väga õnnetu. Guy ilus välimus ja suursugune kuju vallutasid vana naise südame. Näidelda valju vahisõduri osa oli talle raske, vaatamata suurele armastusele Minna vastu. Ta püüdis lohtutada Goyd ta meeleheitel, veendes teda, et naistel sageli on kummalised soovid ja tujud. Parema on vaene laps

Suvitus=

elu mitmesugustes faasides.

„Desdemona”, Tartust.

„Milona”, Pärnumaalt.

„Mi-Mi”, Tallinnast.

„Kevad”, Läänemaalt.

üksi jätta. Kui ta paraneb, muutub ta jällegi lõbusaks, unustab oma tuju ja armastab teda endiselt, ja hiljem tulevad väiksed lapsed, keda vana Anna hakkab hoidma ja põvil kiigutama, kui ta ei sure enne. Guy tundis naise vastu tugevat õrnust ja haledust. Kui Minna vaid tahaks, ta võtaks ta sülelusse ja püüaks teha ta haigust kergemaks. Ta kirjutas talle kiiresti sedeli.

„Kallis, olen erutatud hinge põhjani. Su mees armastab sind, kallis, uue, parema armastusega. Luba endale öelda seda ja veel, et sa rutemini paraneksid. Nüüd kõik muutub teiseks ja kõik on jälle hea.”

Vanaeit viis kirjakese Minnale. Guy lähenes ta uksele, kuulatas, kuulis paberi krabinat ta kätes, ja seepeale ta erutatud häält:

— Ütle talle, et ta lahkuks, ja jätaks mu rahule.

Guy naasis Londoni raske südamega, tundes, et ta on hävitanud Minna elu. Möödusid nädalad. Uueks aastaks Minna sõitis isa juure. Ta näis haige ja oli tugevasti läinud kõhnemaks. Israel märkas muutust ja tundis suurt rahutust ta tervise pärast. Miks ta siis ei kirjutanud temale, et oli haige Brightonis? Ta oleks ümbritsenud ta igasugu mugavustega ja hoolega, mida aga võis saada raha eest. Isa lahked sõnad erutasid teda, see oli kui tähendus armastusele, mis oleks võinud siduda neid; ta üksildane, sihitu elu surus teda, ja ta sai isale lähemale instinktiivse enesecalalhoidmise tunde tõttu. Teda rõhus lakkamatult mõte haigusele, mis oli kui leinamarss ta surunud kirele. Nüüd ta tunnustas, et polnud õiglane Guy vastu ja võttis teda lahkesti vastu, kui viimane külastas teda varsti peale ta naasmist. Guy samuti tahtis tasandada oma süüd ta ees.

— Oleme seotud üksteisega eluks ajaks, — ütles ta. — Võib-olla, meie ei oleks pidanud tegema seda, ja kahtlemata see oli suur viga, et pidasime saladuses oma abiellumise. Nüüd peame

julgesti panema käed külge ja seadma kõik ümber uue plaani järgi.

— Arvad sa, et saame veel olla õnnelikud koos?

— Mu kallis, väike tüdruk! Haavasid sind, kuid ma tahan heaks teha oma süü. Mul on teatud seisukoht seltskonnas — ka siis, kui sa ei armasta mind, muutub su elu avaramaks kui praegu.

Minna istus vajumult tugitooli oma harilikus laisas poosis.

— Võib-olla. Kuid nüüd. Kardan isa. Ta neab mu ära — ja siis võivad tulla pahandused. — Guy vaikis, heidutatud sellest uuest mõttest.

— Muidugi, ütleb ta mulle terve rea sõimusõnu, — vastas Guy. — Kuid hiljem muutub see.

Kuid Minna raputas pead. Parem on veel oodata. Võib-olla, õnnestub tal mõjuda isale ja siis läheb kõik libedamini.

Guy oli nõus tarkade kaalutlustega ja asus uuesti rahulikult tööle. Enda isikliku rahu pärast ta oli nõus edasi liikuma kõik seletused. Võlg Israel Hart'ile rõhus raskesti ta südameetunnetust. Seni, kui ta abiellu jääb saladuseks, seni, kui sureb ta onu, ta saab vabastada end ta uhkusele talumatuist etteheiteist peetuses. Ta töö läks edukalt edasi. Hülgavad kaitsekõned võisid teda otsekohe kuulsaks teha, ja siis ta võis teenida suurt raha, tasuda võlga suurmeelsele ja viisakale Shylockile ja vahvalt vastu võtta tema etteheited tütre kohta. Nii kergesti lööb õitsele inimese südames lootus.

Kuid ettenägematud asjaolud kiirustasid asja. Anna Kassaba lahkus Brightonist määramatuks ajaks Smürnasse. Teda kutsusid sinna ta väikese maja sekeldused, millise oli püüandunud talle Minna ema ja mille sissetulekuist ta peamiselt elaski. Anna pidi sõitma sinna, et kaitsta oma huviseid. Peale selle ta tundis tugevat igatsust kodumaa järgi, kus ta polnud olnud juba üle 20 aasta ja ei saanud sellepärast öelda, mil tuleb tagasi.

Ta labkumine kurvastas suuresti Minnat.

Anna oli ainus naine, keda ta armastas. Ta pani ta istuma oma võõraste-tuppa, nutis ta kätel ja palus rutemini tagasi tulla. Vana amm nuttis samuti, kõneles peatsest surmast ja lohutas teda nii, et Minna lõppeks heitis täiesti meelt, mida suurendasid veel eelmised pahanähtused. Kõigi selle tagajärg oli see, et Guy otsustas kõnelda Hart'iga.

— Ma ei suuda enam taluda oma orjapõlve, — ütles Minna. — Kõik muu on parem kui see. Palu isa, et ta kutsuks su lõuale. Ta armastab sind ja küsis juba, miks sa nii harva tuled nüüd.

Järgmisel päeval Guy sai kutse eelolevaks esmaspäevaks. Ta tundis end õnnelikumana.

— Liisk oli heidetud. Kui Israel Hart nimetab teda kaabakaks sellepärast, et ta pettis teda 5000 naela tasumisega, ta kannatab välja selle haavamise Minna õnne pärast. Ta otsustas minna läbi selle katsumise, põlates kõiki, väljaarvamata isegi enuast.

7. peatükk.

Tema päästis Gerardi elu? Milline rumalus! Kui see oleks nii, ma teaksin sellest.

Irene rääkis erutatult, pöördudes elatanud advokaadi, mister Harvey poole, kes oli Guy ja Merriamite lähedamaid sõpru. Ta naine Selina jälgis rahuliku lõbuga mehe heatahtlikku nägu, milline praegu oli nii erutatud.

— See pole põrnugi rumalus, — vastas Harvey. — Mul pole üldse harjumust kõnelda rumalusi, kinnitan teile. Eks ole nii, Selina?

— Naise tummistusega ei arvestata, — vastas missis Harvey.

— Kuid mida tahate öelda? — küsis Irene, muutudes äkki tõsiseks.

— Täpselt seda, mis ma juba ütlesin. Kas teie ei ole sellest tõesti kunagi kuulnud?

— Ei.

— See oli Šveitsis, mõni aasta tagasi. Kevass oli nendega sel ekskursioonil ja jutustas mulle hiljem. Nad olid seotud ühte ja tõusid nii mingi mäe harjale, kui äkki mõlemad kukkusid ja jäid rippuma kuristiku kohale, Coleman olles allpool. Nende juht jäi peatuma, kuid ei suutnud neid üles tõmmata. Nöör oli libe. Coleman võttis noa välja ja lõi kas enda lahti nööri küljest.

— Ja siis?

— Siis juht tõmbas Gerardi üles terveks ja puutumatuks.

— Ja Guy?

— Kui nad vaatasid alla, et pidada meeles paika, kus lebas ta laip, nad nägid teda rippumas kuristiku kohal, kuna ta oli imelikul kombel jäänud peatuma kaljurahuu taha. Miljoneist sarnaseist juhtudest võib vaid üks olla õnnelik. Mulle kirjeldati seda kohta. Nii ta siis rippus mõne tunni kestes taeva ja maa vahel.

Irene võpatas ja sulges silmad.

— Ärge kõnelge rohkem, — ütles ta. — Mul on halb.

— Imelik, et Gerard ei ole teile sellest kunagi kõnelnud, enam haruldasemat juhtust sellisest eneseohverdamisest teise pärast ma ei ole veel kuulnud.

Irene käed värisesid, valades neile teed. Missis Harvey raputas tähelepanematult oma mehele peaga, tehes viimasele etteheiteid. Mees, mõistes teda, hakkas tegema mingisuguseid täiesti ebasobivaid märkusi. Sel hetkel Gerard astus tuppa. Irene pöördus kiiresti tema poole.

— Gerard, mister Harvey jutustas mulle praegu õudse loo, kuidas Guy on päästnud su elu Šveitsis. On see õige?

Üle Gerardi näo libises rahulolematuse vari.

— Ja, — vastas ta. — Mul tuleb meele, et oli midagi sarnast.

— Ah, ärge kõnelge sellisest kurbadest asjadest, — sõnas missis Harvey.

Ja ta viis kõneluse enam tavalisele teemile.

Harveyde lahkudes, Irene istus Gerardi tugitooli käsipuule.

— Miks ei ole sa mulle seda kunagi jutustanud? Gerard punastus ja hõõrus kaua vaikides käsi. Lõppeks, vaadates naise selgeisse silmisse, mis olid kiindunud temasse, sõnas ta tõsiselt:

— On asju, milliseist mehed ei kõnele.

Ta pühalik toon mõjus Ireenesse harduvalt.

— Ja Guy pole sellest ka kunagi kõnelnud.

— Muidugi mitte, — ütles Gerard.

— Kui palju võlgne me talle nüüd.

— Küll tasume kõik, kui tuleb aeg.

— Kui vähe suudavad naised mees-tega võrreldes, — ütles Irene. Meie et oleks kunagi saanud vaikida sarnaseist asjust.

Gerard võttis vastu selle austusanni oma tavalise tagasihoidlikkusega. Tema naine teadis, et ta ei olnud inimene, kes kulutab sõnu oma tunnete avaldamiseks. Irene kõneles just seda, millest — ta tundis seda — Gerard parajasti mõtles.

— Ma ei mõistnud varem, miks ei ole sa mulle nimetanud midagi sellest loost. Kuid nüüd ma saan aru. Sarnased asjad, mis on teistele teadmatud, seovad tugevamini.

Irene vaikis veidi aega. Siis, haارات Gerardi kää, ta ütles muutunud häälel:

— Meie ei kõnele sellest kunagi enam. See on nii hirmus. Mis teeksin ma sinuta?

Sel hetkel astus sisse toatüdruk, et koristada lauda, ja Irene läks riietuma lõunaks. Tema lahkudes toast, Gerard tõusis üles, astus akna juure, võttis räti taskust ja pühkis higi laubalt.

Irene, tutvudes selle faktiga Guy ja Gerardil elust, tundis kahekordset sümpaatiat Guy vastu. Mõne viimase kuu jooksul Guy oli läinud temast kauge- male. Ta polnud enam endiselt muretu, ja Irene tundis kergesti oma naiseliku instinktiga, et sarnast muutust põhjus-

tas tähtis asjaolu. Nüüd ta tegi endale etteheiteid, et ta ei olnud võtnud enese kätte algatust ja ei olnud pakkunud talle oma sõprust. Juba lähemal ajal tal oli võimalus teostada oma kavatsust, sest Guy oli lubanud tulla einetele peale tungivaid palveid. Gerard ei olnud kodus. Ta oli ametiasjus Edinburgis. Nad einetasid üksi ja kõnelesid tühja-tühja, kuni toatüdruk teenis neid laua taga. Vaeslapse ta oli saanud paigutada püha Katariina kooli, ta ühine õitses ja laiendas oma heategevuslisi ülesandeid.

Lõppeks jutt puudutas kirjandust.

— Millal näeme teie uut teost?

Guy kehitas õlgu ja võttis veiniklaasi.

— Kui saavutan uuesti oma kadunud nooruse, — vastas ta ironiliselt. — Vaja oodata elevust isegi sarnaseile tühjadele asjadele. Ärge vaadake minule nii murelikult, — lisas ta naerdes juure, — ma ei põe raskemeelsust. Minu ilma-vaade on vaid muutunud veidi mater-jaalsemaks, see on kõik.

Ta tsiteeris žestikuleerides värssi, ja võttis siis, kuna eine oli lõppenud, sigari ja hakkas suitsetama.

— Teie kõnelete ainult, et kõnelda, — ütles Irene.

— Ma ei taha seda, Guy, — jätkas ta pehmelt, mis tegi teda nii võluvaks, — ärge olge mulle pahane. Jutustage parem, mis sundis teid nii muutuma. Teate ju, et võlgnen teile kõik, mis on mul elus kallist, ja ma nii tahaksin tasuda teile osaltki sellega, mis suudab pakkuda sõprust.

— Teie ei saa seda teha praegu, Reeni, — vastas Guy järsult. — Teete seda hiljem, siis, kui ei loe mind enam haledaks kaabakaks. Teil ei tule oodata kaua.

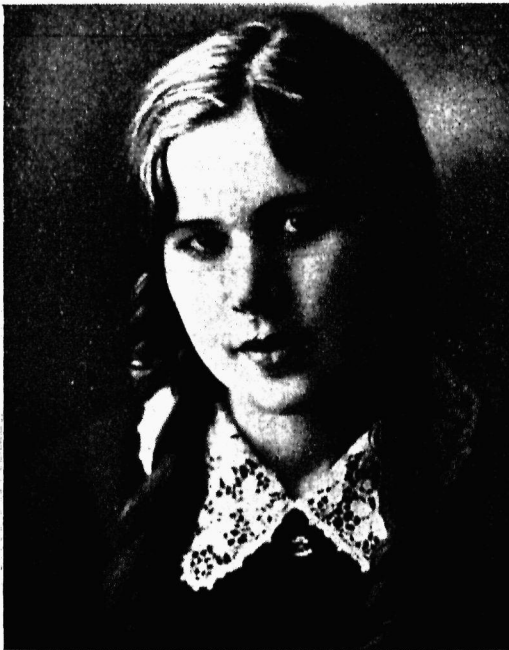
Äkilise selgusega tuli talle pähe mõte, et võib-olla, see oli tema viimane eine Irenega. See mõte tegi ta hulluks. Mõne päeva pärast ta on kas tuntud kaabak või teise naise kuulus mees, kes on Irene kurjemaid vaenlasi. Vana, talle kal- lis kord, muutub. Seniajani tal oli paik

„Silvia”, Tartumaalt.

„J. V.”, Tallinnast.

„Mey”, Narvast.

„Linsi”, Abjast.

Irene mõtteis, kui truul sõbral ja ausameelsel austajal.

Nüüd ta saab teise naise meheks ja seisukord muutub tunduvalt. Ta vaatas ringi toas, millega oli nii harjunud, ja hakkas siis enese teadmata vaatlema Irene profiili. Tema jaoks ei olnud ilmas ilusamat nägu. Lai otsmik, peen nina, energiline kitsas lõug; elavad veidi värvitud huuled; silmad, mis vahel põlesid tugevast kirest, kuid tavaliselt vaatasid tõsiselt ja lahkelt, ta pehme kuldne juuks, ta pea, mis asus ühelt täidlasel kaelal — olid kooskõlas omavahel, ja olid teda armastava inimese silmis naiseliku ilu täiuse tipuks. Ta silme ette ujus teise naise kuju, kes oli sama ilus oma sünge meelelisuse tõttu, kuid kelles oli midagi kunstlikku. Ta kohmetus, kui ta silmad kohtasid Irene pilku.

— Ei ole midagi ilmas, mida meie ei teeks teie pärast, Guy, — sõnas Irene.

— Teha — on üks, — vastas Guy. — Kuid võtta asju nii nagu nad on — see on teine. Kardan, et nimetate mind alatuks, ja siis muidugi muutub kõik.

— Miski ei saa muutuda meie armastuses teie vastu. Kuni meie Gerardiga saame istuma üksteise vastus, senikaua on teil koht meie keskel. Pealegi, on teie arvamus endast, kui alatust inimesest, lihtsalt rumal!

Guy puhkes naerma, vaatamata meeleheitele. Irene toon oli väga veenev.

— Olen kindel, et kaitseksite mind kõigi halva eest, mis mulle ka iganes juhtuks. Oleksin tahtnud, et teie oleksite saanud end poolitada läinud aastal ja oleksite hoidnud mind õnnetusest.

Nüüd oli Irene käes kord kohmetuda.

— Teate, Guy, — ütles ta vaikselt, — hiljuti ma alles kohkusin, et võib-olla mina olin teie ebaõnnestunud elu põhjuseks.

— Ah, mu kallis laps, — hüüdis Guy, langedes otsekohe jälle oma ägedasse tooni, — inimese elu ei riku veel see, et teda ei kata inglī tiivad. Küllalt on

talle ka sellest õnnest, kui ta saab viibida inglī läheduses.

— Täna teid, — vastas Irene pünastades, — see sarnleb jälle teie armsale viisile suurendada.

Kaua aega pärast seda värv ei lahkunud ta näolt. Tuhandeid naisi nimetatakse inglīteks, kuid nad pööravad sellele vähe tähelepanu. Kuid igaüks neist oleks tunnud kohmetust, kuuldud sarnast võrdlust tõsiselt armastava inimese suust.

Sellega katkes nende vestlus. Irene ütles talle kõik, mis oli tahtnud, ja tal ei olnud enam midagi juure lisada.

Pärast Guy lahkumist ta istus veel kaua oma kirjavahetuse kallal, närvides mõtiskledes sulepea otsa.

— Kes võiks ta küll olla? — kõnles ta.

Muidugi oli põhjuseks naine. Ta tuletas meele kõik ühised tutvused ja raputas naeratades pead. Ta ei olnud arvatavasti nende ringkonnast, see, kes tõi sarnase erutuse Guy ellu. Minna Hart ei tulnud talle kordagi meele. Irene kujutles seda naist ihudusena, kel oli tugev vaim ja valitsushimuline iseloom. Kuidas oleks saanudki ükski teine võita tugevat ja mehelikku Guyd? Õilis inimene võis teha vaid õilsa valiku; võib-olla, isegi meeletu, kuid suure. Ta tundis vähe mehi ja otsustas nende üle oma kõrgete ideaalide kohaselt. Noorpõlves ta põhnud kohanud pea ühtegi meest.

Ta ema oli olnud nõrga terviseega ja ei talunud India kliimat. Ta lahkus emaga koos ja nad elasid sellest ajast peale pea täielikus üksilduses. Tema ema oli üks sarnaseid haruldasi iseloomi, kelle lähedust tuntakse kui kuivalgust läbi gootikiriku võrelise akna. Ta kirjutas fantastilisi muinasjutte lastele, ja oli üldse õrn olemus, kelle kaitsmise elu halbuste eest Irene tegi oma ülesandeks.

Tema isa, kes oli osa võtnud paljuist lahinguist, oli lõpuks Indias komissariks ja sõitis nende juure vahel lähe-

maks ajaks. Irene silmis ümbristes teda kuulsuse särapärg. Pärast ema surma ta sõitis murtud südamega tema juure Indiasse. Bombays ta sai teada, et isa oli surnud. Gerard ja Guy olid esimesed mehed, kes astusid ta ellu — ja ta vaatas neile kui jumalatele. Aastad rõhutasid ta külge süüdinud omadusi, andes talle enam küpsema iseloomu. Eemalt ta oli pärinud naiselikkuse, isalt julguse ja otsusvõime, kuid ta puhtad tütarlapselikud paleused jäid puutumata ja rikkumata elu alatustist.

Kaks meest, kellele ta andis oma armastuse ja sõpruse, jäid tema jaoks ühele ja samale kõrgusele, nad seisid üle kõikide alatute kirgede ja madalate inimesoopathede.

Äkki ilmus ta kujutlusse salapärase naise nägu, kes oli nii mõjunud Guysses. Ta ei olnud teda näinud kunagi; ja mäletas vaid päevapilti, millist oli näinud mitme aasta cest Guy juures, kui nad Gerardiga einetasid kord tema pool. Ta võttis seal riulilt raamatu, mille vahelt kukkus välja ebaharilikult ilusa, kõrgekasvulise naise portree, kõrgi ja valju näoilmega. Silmad vaatasid isegi pildil liig külmalt ja vaenulikult. Irene kiljatas hämmastusest ja vaimustusest. Guy ruttas temalt pilti ära võtma.

— Milline iludus! — tähendas Irene.

— Ja. La belle dame sans merci.

— Tal on kurjad silmad.

— Mao silmad. Ma ei taha, et vaadata teda, — sõnas Guy ja viskas päevapildi laualaekasse. Ja lisas siis naerata-des juure:

— Annu möödunud asjad.

Kuid on see tõsi, et möödunud?

Irene katsus asjata vastata sellele küsimusele. Isegi kõige kergeusklikumad naised ei või usaldada mõningail juhtudel oma sõpru — poissmehi.

Lõppeks ta võttis kirjababerilehe, laotas ta oma ette laiali ja kirjutas kun-päeva. Kuid peatus siis jällegi ja pilk vaatas hajameelselt kaugusse, täis mõ-tisklemisi Guy saatuse pärast. Ta tundis mingit ebataivalist vaenulikkust selle

mao silmadega naise vastu. Ent siis puhkes ta järsku naerma.

— Mulle näib, et olen Guyle armuka-de. Sellest peab jutustama Gerardile.

S. p e a t ü k k.

Minna kohtas Guyd võõrastetoas mu-reliku näoga. Oma haigusest saati ta oli muutunud väga vapraks, kuid ühtlasi külmaks. Ta ei kohanud Guyd enam en-dise laisa pilguga oma igatsevaist sil-mist, vaid vaatas temale sama otsusta-valt ja julgelt — kui Guy tema otsa.

Tema tõule omane visadus peegeldus nüüd ta näos. Guyd heidutas uuesti ta tugevus ja valjus. Ta oli riidetatud tume-dasse õhtukleiti ja rasked käevõrud kat-sid käsi, kuna tumedas juukses sädeles briljanttäht.

— Rõõmustan, et tulid varem, — üt-les ta, vastates ükskõikselt Guy suundlu-sele. — Tahtsin sinuga kõnelda enne isa tulekut.

Nad lähenesid aeglaselt kaminale ja toetusid mõlemad temale, seistes silm silma vastu.

— Mille üle? — küsis Guy.

— Millal kavatsed isaga kõnelda?

— Pärast lõunat.

— Ei. Ära alusta kohe, ära ruttu. Ära kõnele enne, kui ma olen läinud magama.

— Kuid kuidas jutustan sulle siis tagajärgedest? Sa hakkad ju muretsema.

— Tahad tulla minu juure vanu teed?

Ei, ma ootan tänaval, kuni kõik hei-davad puhkama.

— Ülal kaminas saab põlema tuli, seal võid end soendada.

— Ja oma naise südame juures?

— Seda näeme, — vastas Minna ime-lise naeratuslega. — Kuid soovid sa siis seda?

— Peame katsuma uuesti leppida, Minna, sõnas Guy, sirutades käe ja puudutades vaevalt naise põske. — See ei ole nii raske, sest olud on praegu

palju paremad kui enne. Kardan, et ma ei pidanud end küllalt aumehelikult ülal, mu kallid, — ent kui inimene tunneb seda ära, ta valab oma halva tuju teistele. See ei ole ka väga suurmeehe, kuid sarnane on kord inimese iseloom. Mõistad mind?

— Rõõmustan, et sa tead, kui halb olid mulle varem, — sõnas Minna. Iga tahes sarnane algus annab lootust.

Guy märkas jällegi, et Minna ei mõistnud teda ja sarnase pahandava mõttega ta kohtaski tупpa astuvat Israeli.

— Olen rõõmas teid nähes, mister Coleman. Vabaandan, et hilinesin. Mind peeti linnas kinni. Kui külm on, eks ole? Ta hõõrus käsi, soendades neid kamina juures.

— Noh, kuidas on lood? Olete vallandanud palju puurilinde viimasel ajal vanglaist?

— Oo! meie, advokaadid, oleme alati veendunud oma klientide süüfuses, — vastas Guy naerdes.

— Noo, kuid enda kohta ei saa ma seda öelda, — sõnas liiakasuvõtja.

(Järgneb.)

Kalifornia rannalt.

Long Beach, Venice, Santa Monica, Oceanpare, San Pedro ja Hormosa Beach on armastatuimaid supeluspaike Kalifornia rannal, sellel looduse poolt nii õnnistatud maalapikesel, mis tunneb terves aastas vaid kahtekümmet vihma-päeva. Supeldakse talvel kui suvel; supelusmantlid on peaaegu tundmatud esemed, sest Kalifornia päike asendab nad täiesti. Juba vara hommikul algab supeluseh, mis lõpeb alles kesköö paiku. Miljonid kirjuvärvilisi hõõglampe ja hiiglasuuri helgiviskaajaid heidavad valgust kaugele merele, kui on saabunud pimedus, ja muulidel süüdatakse üks tulevärk teise järgi, mis annab kogu ümbrusest värviküllase pildi nagu revüüs. Seda suurepärasest toredust, mida siin taga aetakse, aitavad esijoones rõhutada filmitähed, kes valguvad siia tunni tee kaugusel asuvast Hollywoodist, et end rannal lõbustada ja kosuda. Suurimaks tõmbenumbriks on lahes asuv Santa Monica, äärmiselt idülliline paigakene, mida ümbritsevad Sierra Nevada viimased lume kaetud rüinkad. Kuna ennelõunail mäekallakuil talispordi harrastetakse, võib pealelõunat supelda soojas meres. Laia, peeneliivalist randa uhub sügavsinine ookean.

Siin-seal kerkivad merest järsud ning sakilised kaljurahmud, maavärisemiskatastroofide jäänused, mis ei ole põrmugi hädahoolda oskamatu le uujale. Palju suurem hädahoht varitseb aga vaid mehi piltilusate ja täiuslikult arenenud vesinäkkide näol, kes sadandete kaupa ülemeelikult laintes vallatavad ja rõõmustavad, et on saanud vahetada tumedad bürooruumid rannaelu piirita vabaduse vastu. Rand on kaetud päeva-varjudega sadandeis värves, ja kummi-loomad, lainteratsud ning igasugu muud lõbustusesemed on külalistel kasutada. Aetakse igasugust sporti — flirt muudugi ühes arvatud. Kõik liiguvad äärmiselt julgelt supelkostüümes, madruse ülikondes ja siidpyjamais; isegi söögiaegul ei tule pea kellegil meele end ümber riietada. Siin avaneb pilt, millisest kirjumat ja lõbusamat endale vaevalt suudad kujutella. Rannaga paralleelselt jooksevad kõrged ja laiad kaldapuiesteed suurepärase lillipeenarde kombinatsioonidega. Taimestik on enamikus troopilist laadi. Tuhanded ja veel tuhanded autod seisavad suuril platsel restoraanide taga, milliste terrassidelt suureilma supelpublik ranna-elu ja liikumist jälgib. Kes ei soovi osa

„Tessa”, Tallinnast.

„Mirry”, Tallinnast.

„Laine”, Tallinnast.

„Miracel”, Tartust.

võtta äldiseist supeluse rõõmudest, jääb oma erarannale. Ja, isegi seda võib omada siin! Igal filmisuurusel ei ole küll oma supelranda, vaid ainult paaril äravalitul, kes ei taha meeleldi massiga koos supelda. Kes on eriti tundlik merivee neelamise vastu, milles liiguvad ka teised surelikud, omab oma maja ees „Swimming Pooli”, soendatud meriveega täidetud ujumiskoht, millisest talle avaneb vaade merele — vaade ääretule ookeanile on kahtlemata ekstravagantsuse tippsaavutis! Paljud tun-

tuist tähtedest omavad rannapromenaadil väikese puumaja, kus veedavad nädalalõpu või suvepubkuse. Suurte, sageli kaheteistkordsete, luksushotellide kõrval, mis on määratud supelsakstele, kes tulevad lääneriikidest, lamavad igasugu klubide paleed, millistes filmitähed veedavad oma vabad tundeid. Avarad supelbasseinid, milliste seinad on osalt klaasist, nii et publik suplejaid näha võiks, samuti oma tennis- ja golfiväljad on klubi liikmeile kasutada.

Otto Behrens.

Tants aegade vältusel.

Villy Godlevski.

Alati on tantsitud. Tants on nähtavasti vanim kunst üldse, sest paljud tumusmärgid ürgrahvaste juures lasevad oletada, et juba tookord tantsuliigutused pidid väljendama rõõmu, palvet või leina. Alles hiljem tekkis laul, mis lihtsast rütmis püüdis saata tantsuliigutusi. Olgu see siis kaebelaulude näol matmistantsude juures, olgu see ühetooniline laul viljapeksmisel või lõbusais värses väljendatud lauluyis kirjuil tantsupidustusel.

Vanadel aegadel egiptlaste, kreeklaste ja roomlaste juures oli tants enamalt jaolt otstarbe abinõu. Nii teenis ta egiptlaste juures peamiselt kultust, sest nad saatsid pea kõiki usulisi toiminguid tantsuga, kuna ilmalik tants vähestel eranditega oli lubatud vaid majaisanda ja tema külaliste lõbustamiseks. Kreeklaste juures olid tants ja võimlemine esijoones iluduse saavutamise vahendid, nad karastasid keha ja võimaldasid täiuslikku muskliste valdamist. Üksi Ateenis oli kolm gümnaasiumi, kus pühendati samapalju tähelepanu kõikide kehaliste võimete arendamisele kui vaimlisele arengule; ja Spartasse tõi

vali Lykurg tantsu ja igasugu muud harjutused seaduse kaudu. Seal pidid alistuma juba viieaastased lapsed valjuimale treeningule, ja ka täiskasvanud mõlemist soost tegid kehalisi harjutusi kõrge vanaduseni. Selle juure kuuluv kehakate oli Aadama ülikond, sest esijoones taheti karastada keha. Osalt teenis tants ka usku ja kujunes hiljem suurimaiks orgiaiks, milliseid hällisroomlased siiski veel ületasid. Patune Room korraldas oma metsikud tantsupeod lõbutunde absoluutseks rahuldamiseks, kuna kreeklased sellisesse keerisesse sattusid usulise vaimustuse tõttu.

Ometi pole need veel dogmad. Ka kreeklaste juures tuli ette nilbeid orgiaid, kuna roomlased jällegi kultustantsu harrastasid. Kreeklaste bakhuse pidu pidi olema midagi metsikut; ja härjapidustused Egiptuses kestsid mitu päeva, kuna neil vahetpidamata tantsiti.

Piibel teab jutustada Mirjami tantsudest, kui egiptlased maalt välja ründasid, ja Taavet tantsis seaduslaeka ees nii võimsalt ja ülbelt, et ta naine temast hämmastumult ära pöördus. Meelepahatorm tekkis mingil nõupidamisel,

kus üks munk tantsu seevõrra kaitses, et ta isegi seda oletas, et Jeesus Kaana pulmas kergelt tantsu olevat keerutanud. Vähemalt piiblis ei olevat sellele ühtki vastuväidet. Alles preestrid tõestasid, et Jumal tantsu on ära neednud sest saati, kui Salome tantsu tasuks sai Ristija Johannese pea, ja neile õnnestus tantsu vastu põlgust äratada. Roomas tekkisid esimesed elukutselised tantsijad ja Aleksandrias lõi esimese pantomiimi tantsija Bathyllos. Igatahes tantsijaid peeti sama madalaiks olevusiks kui kuritegijaid. Tantsijannad olid linnupriid. Nad liialdasid aga niivõrt tantsimisega, et isegi keiser Tiberius, kelle moraal kindlasti kõige parem ei olnud, mitmesugused tantsud ära keelas. Vaatamata sarnaseile alandavale asjaoludele, suutsid siiski paljud tantsitarid elus suurt osa mängida ja isegi keisri trooni lähedale pääseda.

Esimesed balleti algidud on tekkinud Itaalias (1489), kust nad varsti pääsesid Prantsusmaale. Briti Katariina de Medici ja Lui XIV. on palju teinud balleti heaks, olgugi, et tolleaegne ballett ei olnud puht tants tänapäeva mõistes; ta oli rohkem seltskonna meelelahutuseks, millest kõik osa võtsid. Lui XIV. asutas 1662 a. esimese tantsuakadeemia Pariisis, kuna peaaegu samal ajal Pariisi parlament n. n. „pühad tantsud“ ära keelas. Teised tähtsad kuupäevad balleti ajaloos on: 1671 balleti liitumine ooperiga, 1681 esimene tantsjannade ülesastumine balletis, mida senini olid harrastanud mehed, 1763 balleti tekkimine iseseisva pantomiimi ja dramaatilise tegevustiku näol, 1771 näomaskide kaotamine, mille eest võlgneene tänu tantsija Gardel'ile, kes haigestunud Vestrise osa asendamisel sõandas lavale ilmuda oma noore ilusa näoga.

Lui XIV. korrakdusega, et tantsijad oma tegevuse eest ka tasu võisid võtta, tekkis elukutseline tantsija. Noverre, kuulus balletimäster, kes oli oma ajajärgule seda, mis Laban tänapäevsele tantsukunstile, viis balleti kõrgele ast-

mele. Hiljem hakati seda kunstiala niivõrt harrastama, et ükski ooper polnud mõeldav balletita, ja isegi Richard Wagner ei kartnud kirjutada „Tannhänseri“ ettekandeks Pariisis uut, laiaulatuslist balletimuusikat. Kuid kõik need tantsuetendused said kindla kuju oma aja vaimult; olgu see iseseisev ballett, ooperiballett või suur revüü; neis on alati peegeldunud kaasaeg kogu graatsilikkuse, pikantsuse ja armsusega.

Balleti sihti: raskuspunkti vallutamist, ei saavutatud siiski; isegi mitte varbaotste tantsuga, mis on balleti hilisem saavutus. Tants arenes välja absoluutse virtuooslikkuseni. Graasaelik, mis jagas keha kahte ossa, oli piiriks. All jalad, mis pidid teostama raskeimaid hüppeid, peal ülemine keha, mis neid hüppeid naeratades ja graatsiliselt saatis, et äratada kerguse muljet. Beethoven oli esimene, kes purustas need traditsioonid ja lõi tantsule käega, kuna Mozart näiteks kõigis oma oopereis tantsu kasutas. Siiski mitte nii suurel määral kui Meyerbeer ja Verdi, kes paigutasid oopereisse suured balletistseenid. Kuid praeguse aja nõudeid ei rahulda tantsustseen, mis eraldi paigutatud ooperisse. Tänapäev püütakse ühendada ooperi kogu tegevustikku tantsuga. Revolutsioon lõi uued vormid väljendusviisis, liigutuis ja liikumises. Isegi ooperi ja eriti sõnalavastuse näitleja pidi kohandama nad „tantsuga“. Sest tants tähendab tänapäevses mõistes: üht seesmist elamust või tunnet liigutuse või liigutuste rea abil tõlgendada. Kõigepealt pidi aga tantsija ise muutuma. On tal ju kasutada terve keha instrumendina, millel ta peab teatud määral samuti mängima kui viuldaja viiulil. Ta peab oskama väljendada tema abil kõik oma siseelu tundeafaasid, ta peab seega valitsema oma keha kõigis ta vormes, osades, liigutuis ja väljendusvõimaluis. Kuna vanem tants, puhast ballett, oli jalgade absoluutne virtuooslikkus, milleks oli vaja vaid treeningut, nagu seda näeme veel tänapäev

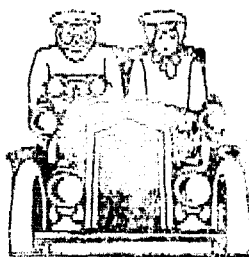
varietetantsude juures, siis kuulub moodsa tantsu juure seesmine elamus — rütm, läbielatud rütm, ruumitunne ja palju muud. Sellepärast on tantsimine tänapäev palju raskem kui vanasti — mitte kergem, nagu seda paljud arvavad. Sest tehnikat peab omama peale selle; alles temast väljaspool algab kunst.

Ka tantsukostüümile pannakse tänapäev rohkem rõhku. Ei jätku vaid gaasseelikukesest kõiksugu kirevais ja sädelevais värves, ta peab ühtlasi sobima tantsuga, tantsu võimalise küljega. Veel rohkem peaks hinnatama seda, kui alasti keha ilma kostüümi kaasabita suudaks pakkuda kunstilist naudingut. Kostüüm peaks samuti kaduma, nagu paljud tantsitarid juba on katsetanud tantsida muusikata. Sest muusika on ju ka vaid saatja, toetaja.

Tantsu rütm on tantsijas endas, seda ei anna muusika. Tema aitab vaid kergemalt mõista, on vahemeheks publiku ja tantsija vahel, kelle silm pole tantsu nautimiseks veel küllalt koolitatud. Muusika on seega teatud viisil tõlgendaja. Publik taipab otsekohe, et tantsija tantsib ungari tantsu, kui ta kuulab ungari viit, mitte aga siis, kui tantsija tantsib muusikata sama tantsu. Seda vähem veel siis, kui on tegemist abstraktsete teemidega: kadeduse, hirmu, õuduse, tänu, rõõmuga jne. Väljendagu tantsija kui hästi tahes tugevaid hingelisi elamusi, ta suudab suure publiku juures helisema panna siiski

vähe keeli. Alles saatva muusika kaudu, publiku kõrva kaudu õnnestub tal leida mõistmist. Halvemal juhtudel aitab teatrikava hädast välja. Need on aga kõik kaasavitajad, mis loodetavasti kunagi kaovad. Vaid kostüüm peab kõhulisil põhjusil püsima. Publik saab mõistma kunagi hiljem tantsu, mis on pühendatud mingile kultusele, palvele, ku niisugust — ja ei pea teda milgil kombel tõuliseks hispaania tantsuks.

Muidugi pole vanema aja ballett veel kadunud. Ta lõi palju väärtuslikku ja eriti teatrilaval ta on veel tänapäev asendamatu. Paljud harjutused võeti balletist üle, kuigi teise nime all, ja on tõsi, et ka parimad moodsad tantsitarid on uurinud vana kooli. See on õige sõna: „kooli“. Ballett algas meie praegusaja mõistete järgi vale teed. Uurimused on kasulikud, kuigi tee, millest nad osutavad, viib ummikusse. Põhi võib ikkagi jääda. Siis aga edasi ehitada, vahale, heledale päikesemaale. Keha peab valdama mängides, peab õppima kehaga mõtlema, nagu peab mõtlema inglise keeles, kui tahetakse rääkida seda keelt. Peab ära õppima tehnika, teda täiesti valdama ja siis uuesti võima uuustada, seega mitte enne mõtlema ja siis alles ümber tõlkima. Alles siis valdame oma keha, seda ilusamat mänguriista, mida meile loodus annud, täielikult. Nüüd alles algab kunst, mäng, heliseda-laskmine, suur annetamine publikule. Ja kuna tantsul on kasutada looduse kõrgeim olend — inimene — siis on ta ilusaim ja pühaim kunst.

„Landa”, Rakverest.

„Juta”, Virumaalt.

„Milvy”, Tallinnast.

„Iti”, Mulgimaalt.

Hall rõivas ja kümme protsenti valget kaunistust.

Grotesk.

Paul Scheerbart.

Chicago lähedal Michigani järve ääres ameerika kujurid ja kunsttöösturid olid korraldanud näituse. See oli kahekümenda sajandi keskpaigu. Ja arhitekt Edgar Krug oli ehitanud näitusehooned — klaasist ja rauast. Oli avamispäev, ja elavalt šestikuleerides jalutas arhitekt oma sõbraga, advokaat Valter Lövega, mööda hiiglasuuri hooned ja tegi teda tähelepanelikuks arhitektuuri ja ornamentika peensuste suhtes.

Kolossaalsed seinad koosnesid kõik värvilisest klaasist — värvilise ornamentiga, nii et päevavalgus väga hämarana siseruumesse voolas. Väljas sadas vihma. Pääke ei paistnud seega mitte. Sellele vaatamata kiirgasid klaasi värvid väga tugevalt. Härra Edgar Krug sõnas vaikselt:

Briti hõbeplastika eraldub suurepäraselt neist päris kirevaist klaasseintest. Paremat raami sellele hõbekunsti hulgaile pole võimalik üldse leida, eks ole?

Kardan vaid, vastas isand Löwe, et raam tundub liig suurena. Sellest tekib tunne, et hõbetöid pole siin kuigi palju; hiiglahooned nad kaovad peaaegu. Sa kalleksid ühest hulgast; see sõna mõjub mulle koomiliselt.

Andesta, vastas arhitekt, neid on peaaegu sada nummert.

Liig vähe! hüüdis advokaat valjusti, sinu kirjult ornamenteeritud klaasseinad tõmbavad kõikide silmad omale. Vaata vaid korra ringi: kogu maailm imetleb sinu klaasseinu. Kuid hõbetöid ei pane ükski tähele. Sina oled ületanud hõbeplastika. Õnnitlen sind.

Tasa! Tasa! sosistas arhitekt, kujureid võib olla läheduses.

Nad asusid suurel „tammil“, mis oli ehitatud keset suurimat saali ja oli kaunis lai. Sellel n. n. tammil seisis suurimad hõbetöid — raidkunsti tööd. Seinad olid väga kaugel tammist. Ruum mõjus siin väga suurelt — ja hõbetöid pääsisid väga väiksele mõjule — kohutavalt väiksele. Tõepoolest kõikjal avaldati arvamust, et kirju klaasraam on tuhande liig suur välja — kuid ükski inimhing ei kahtsenud seda — isegi kujurid olid päris vaimustatud kirjuse klaasraamist — ja nad ütlesid seda ka arhitektile. See tundis suurt rõõmu iga komplimendi üle.

Kui nüüd lõunapaigu pääke välja tuli, tekkis väljapanekute hooned suur segadus, sest pääkese tõttu tõusis klaasornamentide värviküllus seevõrd, et ei leitud lihtsalt sõnu, kuidas öieti kiita seda värvide imet; paljud külalased hüüdsid aina: Kütkestav! Suurepäevane! Tore! Võrratu!

Need ja sarnased sõnad mõjusid enamharitud külaliste kõrvule lõppeks kaunis ebameeldivalt, sest imetlemisõnu korraldi lakkamatult; õnneks vaiksimeetlus peagi, kuna pääke väljas pugest uuesti pilvede tahta — ja temast polnud enam midagi näha.

Pikliku „tammil“ teises otsas, mis oli öieti neljakordne maja keset klaashoonet, rippus alla pikk, hale, ühevärviline eesriie rikkalikes voldes. See tõmmati nüüd lahti, ja esile tuli hiiglaorel — mis oli ka tõesti hall vähese kullailustusega paljusis palkliistudes, mis peenete kõverjoontena olid tõmmatud üle terve orelivärgi kui võrk, nii et oreli mõjunud sugugi niisugusena.

Algas väga õrn orelimuusika.

Ja paljud külastajad istusid ülal tammil tühemeisse ja jäid kuulatama, teised sõitsid tõstetooliga alumistele kordale, sest orel mühises peagi tugevalt ja ei kostnud alla nii teravalt.

Pärast esimest pala oli vaheaeg, ja isand Walter Löwe esitles arhitektile ühe daami: miss Amanda Smithi Chicagost. See daam ei mõjunud arhitektile meeldivalt; ta kandis tumelillat sammetkleiti karminpunaste ja krüso-litroheliste käänetega ja nõõridega.

Isand Edgar Krug ütles tasa advokaadile:

Õieti võin siin vaid mina värvest rääkida. Daamid peaksid olema diskreetsemad omas riietuses — kui arvestada minu klaasakendega.

Sinu kuulsus, vastas õigusteadlane, on teinud su veidi nõudlikuks; sa peaksid veidi ohjeldama oma valitsemisilma.

Seepeale kostusid kolm trummilööki läbi ruumi. Ja sellele järgnesid paar koorilaulu oreli rõdudelt; see kaotas oma mõju täiesti inimhäälte ees. Ja siis pörisesid veelkord kolm trummilööki. Ja samal ajal süttis kõigil seintel elektrivalgus.

See oli hiigla efekt.

Ja selle juures mühises orel nii tormiseid rütme, et tahtmata kõik külastajad, kes olid istunud, üles kargasid — ja suurepärast värvide võlu täiesti pimestatuna püüasid nautisid — ning oreli võimsaid helisid lahtise suuga kuulatama jäid. Isand Walter Löwe pööras miss Smithi tähelepanu sellele, et peaaegu kõik külalised suu avasid. Ja daam puhkes valjusti naerma. Isand Krug oli päris tõsine.

Kui orel uuesti vaikis, voogas kõik rahvas naerdes ja šestikuleerides laiali. Ja need kolm sõitsid alumistele kordale, kus olid väljapandud pisemad hõbeasjad.

Siin oli kabinette, kust oli võimata näha hoone suuri klaasaknaid — ühevärviline, väga hämar valgus valgustas siin seinu ja sambaid ja voolas suu-

rist laelampidest. Ühevärviline ümbrus rahustas.

Hõbeplastika eelistas kahekümnenda sajandi keskel oimumotiive; jaapani loorkalad olid vist selleks tõuget amud, neil loorkaladel, mis olid teatud liik kuldkaalu, rippusid oimud kui lainetav rõivas kehal.

Nüüd ei vormitud aga pead kalakujuliseks — vaid võeti tarvitusele teised pead: lõvi, härja- ja esijoonese inimese pead. Kuid neid päid stiliseeriti nii, et vaevalt võis ära tunda mudelit. Ometi mõjusid sellised väiksed oimelukad väga graatsilistena. Isand Krug peatus ühe kompositsiooni ees pikemat aega ja ütles lõppeks: Siin ei saa õieti aru, kas see pea kuulub lõville või on ta moonutatud inimpea. Igatahes habemeümbrus ja silmakulmud on valatud ka lainetavaiks oimudeks. Ja küljelõpuksed ümbritsevad kogu keha mantlitaoliselt. Siin on aga palju mantleid üksteise peal. Ja seda eset tahaksin omandada.

Olete teie, küsis miss Amanda Smith, nii kergesti ostuvalmis? Seeütle saavad kujurid väga rõõmustama. Mina teie asemel mõtleksin veel järgi — ja vaataksin enne rohkem väljapanekuid. On ju veel palju paremaid kompositsioone. Isand Krug sõnas aga veidi teravalt:

Mu armuliseim, olen väga iseseisev. Ja sellepärast korraldan ma ostu kohe. Ta kutsus teenri.

Isand Walter Löwe naeratas.

Miss Amanda Smith oli väga tõsine. Viie minuti pärast ilutses väike medail märkmega „müüdnud“ peenel hõbetööl.

Viissada dollarit maksis väikene ese.

Asjakene pidi näituse lõpuni jääma paigale, mida isand Krug väga kahetses. Miss Amanda ulatas arhitektile käe ja ütles:

Mu suurim tänu!

Mis eest? päris isand Krug.

Ja, vastas daam, teie olete, kuna teil täna nii suur edu oli, nii hajameelne, et teie põrmugi huvi ei tunnud minu isiku vastu.

Isand Walter naeratas uuesti.

„Lea”, Pärnust.

„H. T. W.” Tallinnast.

„Silly”, Tallinnast.

„Meliora”, Tallinnast.

„Helmi”, Tallinnast.

„Wiira”, Lihulast.

„Kiu”, Narvast.

„Mi”, Tallinnast.

Ja, hüüdis isand Krug, kuidas oleksin ma seda sõandanud? See oleks ju haavav.

Aga, vastas miss Amanda, teie oleksite igatahes kuuluud, et ka mina olen asju välja pannud; olen nimelt kujur — töötan peaaegu vaid hõbedas.

Isand Krug oli pünlilikult hiigutatud.

Oo, sõnas ta kahetsevalt, siis on mul kahju, et ma kõigepealt teie töid ei vaadanud.

Advokaat pööras ringi ja hoidis taskurätti suu ees. Siis hüüdis ta naerdes:

Edgar, sa ostsid ju praegu miss Amanda ilusaima teose.

Edgar kogeles midagi ja ei taibanud ikka veel. Siis ütles miss Amanda, osutades ostetud tööle:

See on minu tehtud.

Nüüd jätkus muidugi viieks minutiks naeru, käesurumist, vabandusi ja komplimente jne.

Kuid miss Amanda kõneles lõppeks päris tõsiselt:

Teie ei ohnud ikkagi veel lahke minu isiku vastu — olite tähelepanelik vaid minu töö vastu. Viimane lahkus teie kõik jälle heaks. Kuid selle eest peate mulle tegema väikse meelega ja meiega koos ülal — päris ülal Paabeli tornis — õhtust sööma. Peate endale juba meeldida laskma mu sõbranna seltskonna — see on Clara Weber, orelikunstnik. Kuulake vaid, ta mängib juba jälle.

Kõik kolm jäid kuulama.

Ja isand Krug oli loomulikult kõigegea nõus. Vaadati kella, ja miss Amanda tähendas, et preili Clara Weber vabaneb alles tumi aja pärast.

Isandaile oli veidi jama.

Joodi lähedal veidi seltersi whiskeyga.

Seepeale pani isand Löwe ette näitusetrammiga veidi näitushoone katusel ringi sõita.

Ja seda tehtigi.

Tarvitati esialgu tõstetoole, sõideti kõigepealt alla, siis uuesti ülesse. Ja nii jõuti lamedale avarale katusele, kust

väljusid väiksed vagunid ringis ümber suure ümmarguse keskpalee kupli.

Ühes neist vaguneist sõitis ka arhitekt miss Amandaga ja isand Löwega. Kuna kõikjal olid kabekordsed seinad, siis näis näitus ka väljaspoolt väga kirjult ornamenteerituna.

Ja väljaspoolt näisid näitushooned veelgi toredamana kui seespoolt. Michiganijärves peegeldus kirju paleede kujutus; nagu kolibriid, liblikad ja veekiilid tuksatusid lugematud värvid järve liikuvail laineil. Siia juure paistis veel täiskuu. Ja temagi peegeldus vees.

Mitu aeruplaani sõitsid üle järve — ja pildusid kirjuid helke.

Väga kirju pilt! sõnas isand Krug. Ja ta süütas põlema sigareti.

Paabeli torn asus ümmarguse palee keskpäigas, millise katuseveerel kõik kolm praegu ringi sõitsid.

Paabeli torn oli kolmekümnepäevane ja ülal oli ümmargune platvorm. Kõikidel kordadel olid restoraaniruumid. Ülal ümmargusel platvormil oli suurepärased; igast küljest võis näha kirjuid, elektril valgustatud klaasseinu. Ja laest alla rippus palju tuhandevärvilisi lampe, mis aeglaselt alla libisesid ja siis jälle üles kerkisid. Seejuure tumenesid paiguti klaasseinad ja valgus muutus ühtelugu. See värvilise valguse muutumine sündis aga nii aeglaselt ja rahulikult, et ta kuidagi rahutustegevalt ei mõjunud. Isand Krug oli tugevasti üllatatud neiu Clara Weberi ilmutisest; daam kandis nimelt lihtsat halli rõivast — siina juure kuulus kaunistusena kümme protsenti valget pitsi.

Isand Krug oli otskohe vaimustatud sellest kostüümist ning avaldas seda ja palus jällegi miss Amandalt vabandust, et ta tema kirjut kleiti ei saa nautida, sest see ei mõjuvat klaasseinte juures hästi — isand Krugi arvamus järgi sobis klaasseinte juure vaid hall kostüüm, millel oli kümme protsenti valget kaunistust.

Sellest kõneldi loomulikult väga palju ja kõik neli muutusid üha elavamaks.

Meie intelligents.

Pealinna seltskonna lemmikärid.

Besti vabariigis põhiseaduse järgi ei ole seisusü ega ei tohita ka vastu võtta aumärke. Kuigi viimast nõuet jämedasti on ignoreeritud ja seetõttu nii mõnegi meie tegelase raskemaks kaaluks on ta ordenid, ometi eelmist punkti on peetud aus. Seisusü ega n. n. kaste meil pole. Ent rahvas kihitub omavahel ise — jõukamaks ja kehvemaks, haritumaks ja harimatumaks; siis on veel — riigiametnikkude, töötatöölise ja santlaagrite kihid. Aga sfäärid on meil — kõrgemad ning madalamad sfäärid. Nende vahel vaid pole kuristikku ja võib langetada või tõusta ühest teise. Selles on meie demokraatia üks olulisemaid vourusi.

Käesoleval juhul on meil kõnet kõrge- maist sfäärest. Nagu mainitud — „õhk- koonad“ on muutlikud ja seetõttu pole sfääridel mingit a r v u l i s t kindlust, kuid Bestis valitseva euroopaliku kul- tuuritaseme tõttu meil kõrgemasse sfää- ri kuulub vähemalt $\frac{2}{3}$ riigikodanikkude arvust. Pealinnas see murdary on vähe- malt $\frac{1}{3}$.

Meie kõrgema sfääri moodustab iga- sugune parem seltskond, koorekiht, in- telligents j. n. e. Tema ideaalidega ja soovidega tutvunemiseks on meil all- järgnev kirjutus.

*

Bestkäit meie eraklane oma seltskon- na paremat osa välimuselt, kuna me pole veel suutnud tungida ta „koore alla“. Koskmiselt iga isik on riietuselt peen, moodne ja elegantne.

Oma ülikonnad, palitud ja mantlid meie nooblid härrad ja kavalerid la- sevad valmistada pealinna tuntuima riietusmeisteri J. E l l e n b e r g i rätse- patöökajas, Vene tänava nurgal, kus täidetakse kõik tellimised korrektselt ja kiiresti.

Pealinna daamid riietuvad üldiselt

väga maitsekalt ja elegantset. Nii näe- me neid väga meeldivas riietuses kõiki- del ballidel ja olenguil. Siin selgub, et meie daamide riietuse elegantset tuleb kirjutada Tallinna tuntuima ja pare- ma moedeljee omaniku pr. I. R u s t i arvele, kelle ateljees, Vene tän. 1—23 (paraaduksest), telef. 33-47, — lasevad meie daamid valmistada omad kleidike- sed, mantlid ja ühesõnaga — kõik tua- leid.

*

Kübar on tähtsaim ese daami riietu- ses. Ta peab seepärast olema moodne, elegantne ja sobiv.

Meie seltskonnadaamid omandavad endile kübarad enamasti J. L u t z u kü- baraärist, Harju tän., milline on suurim omasarnane Tallinnas ja kus alati suur väljavalik moodsaid ning sobivaid ele- gantset kübaraid.

Daamide meeldivaks muureks olgu ikka kaalutleda, keda usaldada enese välimu- se eest hooldsemisel. Loomulikult see väljavalitu peab osutama heaks meist- riks ja kogenuks osal alal.

Meie daamide armsam ostukoht pea- linnas on G. L i l i e n t h a l i äri Kre- diitpanga majas, kus on alati saadaval suuremas valikus moodsaid jakke, pul- lovere, sukki, kudumissiidi jne. Pea- asjalikult aga just omas töökojas koo- tud kampsoneid ja — elegantset käe- kotte.

Härradele peakate on ju samasuguse tähtsusega kui daamidele nende kübar. Seepärast härradki eelistavad häid ja sobivaid peakatteid — kübaraid, mütse jne., milliseid aga nad leiavad just P. M i c h e l s o n i mütsikauplusest, V. Karja 6. Hra Michelsonil on oma töö- koda, kus ta võib täita tellimisi — eriti aga õppurite vormimütside alal. Talvel omandavad härrad ja daamid siit ka mitmesuguseid karusnahku.

Kogu meie seltskond — daamid ja härrad — eelistavad kauda ainult a.-s. „O. Kilgase” vabrikus valmistatud elegantseid ja vastupidavaid sukke ning sokke. Samuti sama vabriku sukka- ja varukahoidjaid. Daamid omandavad ka veel „O. Kilgase” siidisaadusi, trikood ja pitse, millised on parimad.

Omi väikseid silmaterid ja mudilasi pealinna seltskond rõõmustab ostudega ainukesest omasarnasest tuntud ärist „Baby tarbed”, Raekoja platsil. Siin on laste jaoks tarvilikke riietusgarnituure mitmesuguses vanuseastmes alaliselt suures valikus saadaval.

*

Loomulikult meie intelligents kannab erilist hoolt oma tervise ja ilu eest. Et meie daamid ja härrad oleks igavesti noored ning veetlevad, siis nad ravivad eestkätt oma nägu ja korrastavad juukseid, et oma värskuse ja veetlevusega imponeerida kõikjal.

Kõige kõrgemalt meie seltskond hindab kosmeetika ja parfümeeria alal kodumaa tuntuima ja populaarsema keemiavabriku a.-s. „Odori” saadusi. Daamide eelistatavad lõhnaõlid ja kölniveed on „Odori” Königsflieder, Muguet de Mai, Chypre d’Orient, L’Origan, Daphné j. t. Puudreist armastatakse kõige enam „Divinia d’Eshonie” ja „Poudre Orientali”. Juukseid ravitakse kõrgeväärtusliku „Odori” Vegetaliga ja vedela tõrvaseebi „Sapix’iga”; ka hammasteravina ja muude tualettvahenditena eelistatakse „Odori” preparaate.

Pealinna daamide juukse korrastoleku eest hoolitseb lugupeetud naisjuukse-tööstuse professor F r e d e r i e k, Vene t. 1 (paraadsissekäik), kelle äris daamide juuksetest luuakse otse meeldivaid kunstitöid.

Härrade lemmikäriks juukstekorrastuse ja näoraseerimise alal on Tallinna vanem ning tuntum juuksetööstus, firma K. R o s e n b e r g, Vene t. 3. Ainult siin käivad end värskendamas ja noorendamas meie gentlemanid.

Riide valik sünnitab meie daamidele alati suurimat muret. Ei ole ju igal pool ainult head ja väärtuslikku kaupa. Kuid ajajooksul on selgunud daamidele mõni äri, kust saab tingimata just seda riiet, mida vaja. Üks selliseid riidekauplusi on A. M i l l e r i oma, V. Posti tän. 7. Siin on alati saadaval suures valikus mantliriideid, kõiksorti siidi, villaseid kleidiriideid, pesuriideid, kardinaid j. m. Parimate vabrikute esitus. Samasugune tuntud riideäri on ka „Eesti Tekstiil”, Estonia priestee 15.

Kui meie näeme kõikjal liikumas kauuni välimusega elegantselt riietatud daame ja härrasid, siis küsime tahtmatult — kuid püsivad riided neil alati nii ilusad ja puhtad? Kuid kohe selgub huvitav tõsiasi. Meie daamid ja nooblimad kavalerid lasevad omad üliriided korrastada ja pressida pealinna parimas keemilise puhastuse ja kiirpressimise tööstuses „V i i k u r”, V. Karja 4, kus riie ka värvimise ja paranduse teel otse uuendatakse.

Härrade ülikonna, mantli ja daamide mantli pressimine 75 s., keemiline puhastus (ülrikond, mantel, daami mantel) — 275 senti. Ooteruum.

Omad jalanõud meie seltskond — nii daamid kui ka härrad — lasevad korrastada (— ja parandada) Tallinna vanemas ja heakunilusega parandustööstuses „K i i r k ä i k”. Vanaturu kaelas. Kõik tumistavad, et just siin korrastatakse igasugused jalanõud hästi.

*

Meie rahvas üldiselt, eriti aga haritud seltskond, armastab muusikat kogu hingega.

Pealinna seltskonna armsamaks muusikaäriks, kust ta leiab omale muusikaliste huvide rahuldamiseks kõikisugu moodsaid muusikalisi instrumente, eriti just grammofoone ja raadioaparaate, on hiljuti avatud kaubamaja „A k o r d”,

Meie Helveetsia.

Harju tn. 38. „Akordil” on paenduvate „Phonykord” plaatide ainuesindus Eestis. Need imeplaadid on õhukesed, läbipaistvad, ei purune ega kahise mängimisel. Nende repertuaar värskendub alatasa. „Akordil” on ka vinkelnõelte, millised ei riku plaate, ainuesindus. P. S. on firmal müügil ka harilikke musti plaate. Ruumid on avarad ja mängukambreid palju.

Fotoharrastus on meil viimasel ajal meeldival viisil väga läinud moodi. Fotokunstist peavad lugu kõik. Ja just pealinna soliidsemast ja tuntumast Aug. Tanseri fotoärist, Vene 7, ostab meie seltskond oma fotoaparaadid ja teised fototarbed. Hra Tanseri poolt antakse ka lahkelt juhatusi fotokunsti harrastuse alal.

Hea toidustus ja peen mainustus on iga inimese tähtsaim nõue.

Meie parem seltskond hindab eriti kõrgelt pealinna vanema ja lugupeetuma šokolaaditööstuse Georg Stude šokolaadisaadusi. Alalasti külastavad meie daamid ja härrad seepärast just hra Stude äri Pikal tänaval.

Maitsevad delikatessid, konservid, kuivatatud puuvili, väljamaa toores puuvili ja veinid on meie seltskonna söögilaual esimesel kohal. Kõik nimetatud maitsevad toit- ja maitseained pealinna publik omandab laialdaselt tuntud V. Demini kaubamajast, milline juba üle saja aasta Tallinnat on toidustanud.

Meie seltskond armastab meeeldi tujustavat ja elurõõnu tõstvat naudingut, mida meeldivamal viisil annavad hea konjak ja liköör. Parima kuulsuse meie seltskonnas on võitnud just o.-ü. „Emlo” kõrgeväärtuslikud konjakid, liköörid ja napsid. Eelistatumad on „Emlo” konjakid — Vieux, Très Vieux ja Extra Très Vieux ning liköörid Curaçao, Cherry Brandy ja Crème d’Orange. O.-ü. „Emlo” on vanemaid eestiaegseid liköörivabrikuid ja ta pühitses hiljuti oma 10-a. juubelit.

Praegusel elektriajajärgul elekter on vallutanud iga maja. Elekter võimaldab muusikalist naudingut, annab valgust, elektriga keedetakse ja triigitakse. Kõik elektritarbed mainitud otstarbeks meie seltskond omandab pealinna tuntuimast elektriaärist V. Engel, Pikk tän., kust on alati suures valikus saadaval raadio-aparaate, armatuure, lampe, taskulampe, triikraudu ja keedumõusid.

•

Pealinna seltskonna meeldivam ostukoht on S. Kulli kauplus, V. Posti ja Müürivahe nurgal, kuna seal on saada peaaegu kõike, mida vajab inimene. Nimetatud universaal-kaupluse peartikkelid on linoleum, vahariie, daamide vihmavarjud, kohvrid ja mantlid. Kodu kaunistuseks külastatakse ilka S. Kulli äri, samuti reisule minnes. Mainitud häid kaupu on siin saadaval suures valikus.

•

Hea ajanäitaja on igaühele parim sõber kodus kui ka reisul. Kuulsaimad kellad maailmas on Scheytisi kellad. Parimate ajanäitajate esindaja Eestis on a.-s. Hy Moser & Ko, Pikk tän. Firma eksisteerib juba 1826 aastast ja on kogu aja varustanud kodanikke kõrgeväärtuslikele seina-, laua-, käe- ja taskukelladega. Seepärast meie parem seltskond ostab omale ajanäitajad a.-s. Hy Moser & Ko kaubamajast.

•

Meil on oma veiniharrastuse ajalugu. See algab õieti veinifirma C. Peten-bergi sünniga Tallinnas, 1849 aastast, mil firma avas oma laialttuntud veinikeldri börsimajas. Kogu aja meie seltskond on eelistanud neid kõrgeväärtuslike veine ja muid alkoholilisi jooke, — nii väljamaa kui ka kodumaa parimaid marke, — mis on alati saadaval kõikides hindades börsikeldri veinikauplusest lugupeetud firma C. Peten-bergilt. Tänapäeval seltskonna lugupidamine C. Peten-bergi veinifirma vastu tõuseb kestvalt.

Pärast kilpkonnasuppi, austreid ja kalamarja söid kõik neli haugi kalanoaga; kala oli püütud poole tunni eest Michigani järvest ja esimest sorti maius.

Söödi vaikides ja mõnda aega ei kõneldud midagi.

Siis tõstis isand Krug tükikese haugimaksa kõrgele ja tähendas neiu Clara Weberile:

Mu armuliseim, kas oleksite nõus kogu eluaja kandma vaid halle kostüüme — kümneprotsendilise valge liisandusega?

Ta sõi ära haugimaksa tükikese, ja miss Amanda sosistas päris tasa:

See kõlab ju peaaegu kui abieluettepanek.

See ta peabki olema! tähendas arhitekt.

Preili Clara ütles päris lihtsalt:

Ja!

Siis leian ma, kõneles nüüd õigusteadlane, et on toimitud liig huupi — ja ka veidi kergemeelselt.

Miks? Miks? hüüdsid daamid.

Advokaat kõhatas, tegi tähtsa näo ja pidas siis järgmise kõne:

Mu daamid! Teie ei tea nähtavasti, mis tähendab abieluleping. Mina aga tean seda, sest mul on olnud juba sada viiskümmend abielulahutusasja. Mina tean, et abielulepingu vormuleerimisel ei tohi olla kergemeelne. Minu sõber Edgar on rikas mees. Ta võib omale lubada seda toredust, et on veidi kergemeelne. Kuid daamidele pean soovitamata, et nad mitte nii lihtsalt alla ei kirjutaks. Enne järele mõelda! Eksitus on väike, kuid kahetsus kestab kaua.

Ja sinu kõne oli ka väga pikk! tähendas isand Edgar.

Noh minugipärast, sõnas advokaat, kuma ta võttis välja täitesulepea ja paberi, võime kohe asuda asja juure. Siis järgneb kindlasti protsess ja mina saan suure honoraari. Mul on ka täiesti ükskõik kumbale poolele üle minna. Armas Edgar! Sina nõuad siis kiirust.

Hea! Väga hea! Hall kostüüm seega! Sammet ja siid ühes arvatud?

Need, vastas Edgar, on igal juhul välja arvatud. Kostüüm peab olema sarnane, et ta ei ületa värves kirjuvärvilist klaasseina. Rõivas peab esikoha andma ehitiskunstile, ta ei tohi milgil kombel võistelda klaasiga. Vaid hall villane kangas on lubatud. See eraldub ka suurepäraselt kirjuist värvest, on täieliseks vastandiks kirjule klaasarhitektuurile — ja mõjub kõikjal tagasihoidlikuna.

Ja, jätkas nüüd advokaat, kas on lubatud kõik hallid toonid tumedast heledaimani?

Ja! vastas arhitekt.

Siis, jätkas õigusteadlane, peab veel lähemalt ära määrama need kümme protsenti. On see ükskõik, kas see valge esineb nahkkinnaste, karasnaaha, pitsi või luuse riide näol?

Ja! vastas arhitekt.

Sammetit ja siidi eitad sa ka valges värvis, eks ole?

Ja! kostis uus vastus.

Isand Krug töötas närviliselt kalanoaga ja võttis veel suure tüki haugi.

Nüüd, algas isand Walter Löwe uuesti, peab veel järgmist asja lähemalt kaaluma: peab need kümme protsenti võtma eest või külje pealt?

Isand Krug kehitas närviliselt õlgu ja sõi haugi edasi.

Sa oled, tähendas ta sõber, halvast tujus, kuid asi peab ometi läbimõeldud olema, nüüd tuleb veel tagukülg vaatluse alla. Daamid naeratasid.

Isand Krug aga tegi kurja näo ja vaatas vihaseks isand Löwe otsa ning ütles: Sellele sa ei taha ometi vastust, eks ole? Sa tahtsid vaid nalja teha. Ma arvan igatahes, et alati võib olla riide juures kümme protsenti valget värvi — asetamine jääb täiesti daami enda hooleks. Ja nüüd palun seda teemi enam mitte puudutada.

Vabanda! vastas õigusteadlane, kuma ta ise hoolega kirjutas, siis saab leping kohe valmis. Kui veel midagi kahe sil-

Läikumise hõlbustuseks iga kodanik, kel see võimalik, omandab auto. Peaasi, et sõiduk oleks vastupidav, vähenõudlik mugav ja ilus. Meie seltskonna silmapaistvaim osa — eliit — hindab kõige kõrgemalt „Opeli” firma autosid,

millised on ühed kuulsamad ja univertsalselt heade omadustega luksussõidukid maailmas ja eriti sobivad meie teedele. „Opeli” esindus Eestis on tuntud firma Engel, Földt & Hoesseli käes.

ma vahele on jäänud, siis on see müdugi sinu vastaspoole kasuks. Mulle on see ka parem.

Paabeli torn kerkis koonusena üles, nii et iga kõrgemal asuv kord oli väiksem tema all asuvast. Nüüd kostis alumisilt korralt äkki õrn viulimuusika üles — ja — see oli valssmeloodia.

Ühtlasi kustus valgus klaasseintes.

Ja laelambid libisesid kõik laest alla ning liikusid muusikataktis üles — alla — üles — alla.

See oli väga ilus.

Ja terve Paabeli torn hüüdis ühel häälel: bravo!

Ja plaksutati ka käsi.

Pärast lampidefantsu kadusid lambid ülal kuplisse ja kustusid, nii et nüüd vaid laualambid Paabeli torni valgustasid. Neli inimest ülemisel torniplatvormil tellisid kukepraadi, kompotti ja rootsi roogasid. Joodi parimat Reiniveini.

Ja miss Amanda sõnas järelemõttlikult:

Ma arvan, nüüd võiks pruutpaar sinasõprust juua.

See sündis!

Ja seepeale hiilgasid klaasseintel suured helgiviskajad, nii et seinad nüüd vaid paiguti valgustatud olid. Helgiviskajad töötasid päris aeglaselt, nii et seintepilt vahetpidamata muutus.

Miss Amanda ja mr. Walter Löwe õnnitlesid pruutpaari.

Isand Löwe luges lepingu ette.

Nüüd muutusid kõik väga elavaks ja kõneldi igasugust tühja-tühja — ning suitsetati.

Teise sigareti juures märkasid mõlemad härrad hallis rõivas teenrit aupalikus kauguses; isand Krug kutsus ta lähemale, ja see teatas: Lennuk on sõiduvahmis suures õhusadamas Michigani järvel.

Siis peame lahkuma, vastas isand Krug, mind oodatakse. Minu abikaasa pakid võib homme järele saata.

Kuhu siis? küsis abikaasa.

Fidõisaartele Lõunameres. Ehitan seal ka. Ja minu tööliised ootavad mind seal.

Nii kostis arhitekti vastus.

Ja, hüüdis nüüd õigusteadlane, siis came kõigepealt perekonnaseisutameti üles otsima. Siin majaski on üks selliseid. Kutsun ametnikud kokku. Poole tunni jooksul on kõik valmis.

Ta tõusis üles ja läks välja.

Peale perekonnaseisutameti toimingute lõpetamist astusid isand Krug abikaasaga mootorpaati ja sõitsid õhulacvale; miss Amanda ja isand Löwe lehvitasid lahkujaile kuu valgoid taskurätte. Opaliseerivalt lamased klaaspaleed ja mänglesid peegeldudes Michiganijärve voogudes.

Selles numbris ei ilmu enam hääletuslehte. Lugejaskonna hääletustagajärjed avaldame „Jlo” nr. 8-as. Samas avaldatakse ka preemiaid võitnute nimed.

Ainult 50 sendi eest

Ajakirja „ILO“ 1929. aastakäik.

Võrdlematult suurepärane lugemisvara.

Valitud sisu — nimekaimad autorid.

Artikleid:

1. Tänapäevane usk ja kõlblus — Th. Tallmeister.
2. Uusi puhanguid kunstielus — R. Kangro-Pool.
3. Ilus naine aegade valitsejana — Dr. Tornius.
4. Naise ja mehe ideaalid armastuses.
5. Tulmad inimesed näitelaval — H. Vellner.
6. Goethe ja sport.
7. Inimkonna sõber.
8. Kirjanduslik juubilar — M. Jürman.
9. Rahvusliku kultuurloomingu eksiteed — R. Kangro-Pool.
10. Suurvaimude hingelisest rikkelt.
11. Naised iludusvõistlustel.
12. Tallinna vanade tornide võlu — M. Ehrenvert.
13. A. Strindberg — „Sinises tornis“.
14. „Seaduslik armuke“ arvustustules — H. Barbusse, Roda Roda j. t.
15. Kas uskuda liingede rändamisse? — H. Kahlenberg.
16. Kalevipoja selkluste jälgi — A. Lõiv.
17. Naine juhtumirikkal kujunemise rännakul — M. T.
18. Elurõõm ja tervis — Dr. G. Z.
19. Tants vabas õhus — Dr. V. B.

Ilukirjandust:

1. Elu hääl — Knut Hamsun.
2. Ammu mõõdud juhtum — John Galsworthy.
3. Kolm kuradit — Ch. Baudelaire.
4. Lõig ilus unelm — H. Barbusse.
5. Tänav ja majanumber — Fr. Molnar.
6. Nataša — A. Tolstoi.
7. Valged jõulud — E. Verhaeren.
8. Raudteeõnnetus — Th. Mann.
9. Suvine novell — St. Zweig.
10. Pulmad — M. Soštzenko.

Vesteid, följetone:

1. Meie vaimud — Trubaduur.
2. Vestlus Eduard Vildega.
3. Talent — A. Valgma.
4. „Feischneri“ klatšiklubis — Paburitski.

Reisikirju:

1. Päevi Vahemere kaldail.

Ringvaateid ja arvustisi:

1. Kroonitud „Looduse“ lapsed.
2. Kunsti „luukambris“.
3. Vennalik Arvi Järventaus.
4. Alasti naine „Estonia“ teatrilaval.
5. Kunsti paraadilt.
6. Ringvaateid ja märkmeid.
7. Eesti foto.
8. Kunstnik Adamson — Eric.
9. Väino Aaltonen.

Mälestuskirju, juubeleid:

1. Janis Rainis †.
2. Knut Hamsun 70 a.
3. A. Bourdelle †.

Kaubandus-tööstust:

1. Ringkäik savitööstuses „Savis“.
2. Naised töösturitena.

Moodi:

1. Millesse riietuda?

Anekdoote.

Pilte: igas numbris.

Eesti kunsti: Adamsoni, Areni, Bergmanni, Janseni, Kase, Koordi, Mäe, Sannamehe, Veeberi ja Viiralti töid.

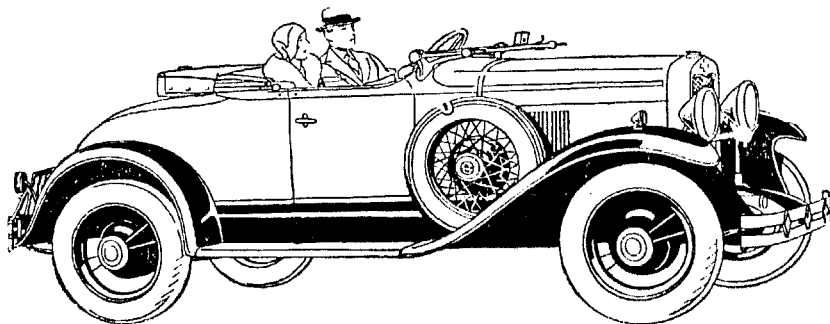
Illustratsioonid: F. Kaselt.

Soome kunsti: V. Aaltose skulptuure.

Fotosid — kodu- ja välismailt.

Saada veel ainult lühikest aega.

Tellige viivitamata see suurepärane lugemisvara. Kes saadab komplekti hinna rahas või postmarkides, saadetakse komplekt postikuludeta koju kätte. Aadr.: Tallinn, V. Karja tän. 1 — postkast 135.

Chevrolet

Sõidu- ja veoautod

G. M. C.

Veoauto- ja omnibusealused

Marquette

Sõiduautod

Buick

Sõiduautod

La Salle

Sõiduautod

Cadillac

Sõiduautod

Kõik need autod on GENERAL MOTORS'i parimad tooted.

Missuguse Teie neist ka ei valiks — igal juhusel saate parima sõiduki, mida võib pakkuda nüüdisaja kõrgele arenenud autotehnika.

Külastage meie autoladu. See on suurim Eestis. Siin on Teil hea võimalus võrrelda ja valida suurest hulgast autodest meeldivaim ja parim.

Peaesindajad

J. PUHK & POJAD

Peakontor: Tallinn, Rannavärava p. 21.

Kummid ja autoosade müük: Pikk tän. 39

Rontorid: Tartus, Narvas, Pärnus, Viljandis, Valgas, Petseris, Rakveres, Tapal, Nõmmel, Türiil, Abjal, Võhmas.